№ 122 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאדזשער טאגעבלאט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47 || דאנערשטאג, כ"ד אייר תרפ"ז || 26 maja 1927 r. || צוואנציגסטער יאהרגאנג.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 46 יאהר, מיין ליבער מאן און אונזער טייערער און נישטפערגעסענער פאטער

נ"ע

סארא (חיים שלמה)
בן משה הכהן
פרעהליך

די לויה קומט פאר היינט דאנערשטאג, 3 נאכמ. פון טרויער-הויז זאוואדזקא 38

וועגען וואס טום טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע **פרוי, טעכטער און פאמיליע.**

פער'צער'ט און טיף געבויגענע טיילען מיר מיט דעם לאדזער יודישען סוחר'טום, אז דער אונרחמנות'דיגער טויט האט ארויסגעריסען פון אונזערע רייהען אונזער טרייען און איבערגעגעבענעם וויצע-פרעזעס

נ"ע

חיים שלמה בן משה הכהן פרעהליך

זיין אנדענקען וועט תמיד ביי אונז בלייבען אין זכרון!

דאס גאנצע לאדזער יודישע סוחר'טום דארף היינט מאסענווייז קומען און אבגעבען דעם לעצטען כבוד דעם טויטען און שטאלצען קעמפער, וואס איז מיט דער גרעסטער מסירת נפש שטענדיג געשטאנען אויף דער וואך פון דער שווער-געפרובטער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז!

די לויה קומט פאר היינט 3 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער-הויז זאוואדזקא 88.

די פערוואלטונג
פון צענטר. יודישען סוחרים און פאבריקאנטען-פערבאנד
אויף דער לאדזער וואיעוואדזטווע פיעטריקאווער 10.

אלע צייכען פון טרויער וועט דער פעראיינס-לאקאל היינט זיין געשלאסען א גאנצען טאג.

ערשיטערט פון דעם אונערווארטעטען אומגליק פון אונזער געאכטעטען מיטגליד פון דער פערוואלטונג

נ"ע
חיים שלמה
פרעהליך

דריקען מיר אויס מיטגעפיהל דער שווער געטראפענער פאמיליע.

מיר בעטען אלע מיטגלידער פון דער באנק אבצוגעבען דעם לעצטען כבוד היינט דאנערשטאג 3 א זייגער נאכמ. פון טרויער-הויז, זאוואדזקא 38.

די פערוואלטונג און ראט

פון סוחרים און פאבריקאנטען-באנק אין לאדז פיעטריקאווער 10.

מיט א שמערצליך געפיהל בעדויערן מיר דעם פלוצלינגען טויט פון אונזער איבערגעבענעם געטרייען חבר

נ"ע חיים שלמה פרעהליך

כבוד זיין אנדענקען!

דאס שידס-געריכט

ביים צענטראלען סוחרים און פאבריקאנטען-פערבאנד

אויף דער לאדזער וואיעוואדזטווע פיעטריקאווער 10.

מיר דריקען אויס מיטגעפיהל דער שווער-געטראפענער פאמיליע צוליב'ן טויט פון אונזער געשעצטען פערוואלטונגס-מיטגליד

נ"ע חיים שלמה פרעהליך

זאל איהם די ערד גרינג זיין!

דאס פערסאנאל

פון סוחרים און פאבריקאנטען-באנק אין לאדז פיעטריק. 41.

טיף גערירט פון דעם אונערווארטעטען טויט פון חיצע-פרעזעס

נ"ע חיים שלמה פרעהליך

הילפען מיר זיך איין אין טרויער און דריקען אויס מיטגעפיהל דער שווער-געטראפענער פאמיליע. זיין אנדענקען וועט איביג בלייבען צווישען אונז!

דאס פערסאנאל

פון צענטראלען סוחרים און פאבריקאנטען-פערבאנד אויף דער לאדזער וואיעוואדזטווע פיעטריק. 10

געשלאָסען די סאָוויעטישע אַמבאַסאַדע אין לאָנדאָן

היינט א דעבאַטע אין ענגלישן פּאַרלאַמענט וועגן דער רעוויזיע אין „ארקאָס"

פראַנקרייך רייסט אויך איבער די בעציהונגען מיט די סאָוויעטען

עֶנגשלאָסען די סאָוויעטישע אַמבאַסאַדע אין לאָנדאָן

לאָנדאָן, 25 מאַי (ספּ.) די סאָוויעטישע אַמבאַסאַדע האָט געשלאָסען אַפּיציעל איהר טעטיגקייט. דער בנין פון דער אַמבאַסאַדע איז געוואָרען געשלאָסען. אַלע איינגאַנג ווערען בעוואַכט דורך פּאָליציי, כדי אויס צו מיידען גרעסערע דעמאָנסטראַציעס. האָט זיך געמעלדעט זיך אָנ'אויפרעגונג צווישען דער בעפעלקערונג.

—0—

לייבאָר פּאַרטיי פאָדערט אַ גריכטליכע אויספאָרשונג וועגען די רעוויזיעס אין „ארקאָס"

לאָנדאָן, 25 מאַי (פּאַט) די פּאַרלאַמענטאַרער פון דער לייבאָר-פּאַרטיי האָבען בעשלאָסען גישט אַריינצוטראָגען קיין פאָרשלאַג וועגען אַ מיסטרוי פאַר דער רעגירונג. אין דער דיסקוסיע, וואָס וועט פאָרקומען אין פּאַרלאַמענט וועט מען זיי זיך נאָך אַרויסזאָגן, אַז די רעגירונג האָט זיך צופאַלט מיט איהר בעשלוס אונזשעלען פאָדערן, אַז עס זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען א גריכטליכע-אויס פאָרשונג און אַלע ענינים, וועלכע האָבען צוגעפיהרט צום איבעררייסען די בעציהונגען מיט רוסלאַנד.

פראַנקרייך זאָל אויך איבעררייסען די בעציהונגען מיט די סאָוויעטען.

פּאַריז, 25 מאַי (אַטע) צוליב דער סיטואַציע, וואָס האָט זיך געשאַפען מיט'ן איבעררייסען די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען צווישען ענגלאַנד און רוסלאַנד האָט דער פּרעמיער פּוינקאַרע געפונען אויף היינט א זיצונג פון פראַנצויזישען מיניסטעריום-ראַטה, וועלכע וועט זיך באַשעפטיגען מיט דער פראַגע וועגען די פראַנצויזישע בעציהונגען צו די סאָוויעטען און מיט דער געפאַהר, וואָס דראָהט מצד דער קאָמוניסטישער בעוועגונג. דער יוסטיץ-מיניסטער פּאַירטאַ וועט אויך צושטעלען גייע בעשולדיגונגען מאַטעריאַלען נעגען די קאָמוניסטישע דעפּוטאַטען, וועלכע די רעגירונג האָט אַרויסגעפאָדערט פון פּאַרלאַמענט.

פּאַריז, 25 מאַי (ספּ.) משומשעריזן בעמיהט זיך מיט אַלע כחות צו דערהאַלטען די גוטע פריינדליכע בעציהונגען מיט פראַנקרייך. ער האָט פאָרגעשלאָגען די פראַנצויזישע רעגירונג גאַנץ פריינדליכע קאָנצעסיעס און די נאַפט-גרונטען אין באַקו און געמאַכט וויכטיגע הנחות ביים אַבצאָהלען די צאַרישע חובות.

אין די רעגירונגס-קרייזען האָט מען אָבער גאַנץ קאַלט און מיט ווייניג צוטרוי אויפגענומען משומשעריגס אַנבאָטע.

געפאַהר פון א נייער וועלט-מלחמה.

מאָסקווא, 25 מאַי (פּאַט) די מאָסקווער ראַדיאָ-סטאַציע מעלדעט, אַז אין נאַנצען לאַנד קומען פאָר פּראָטעסט-מיטינגען געגען ענגלאַנד.

די ווירטשאַפטליכע אַקאַדעמיע אין לענינגראַד האָט פאַרעפענטליכט אַן אויפרוף צו די ענגלישע געלעהרטע. אינם אויפרוף ווערט פעסטגעשטעלט, אַז די שטעלונג פון דער ענגלישער רעגירונג רופט אַרויס אַ געפאַהר פון א נייער וועלט-מלחמה, וועלכע קאָן האָבען טרויעריגע פאָלגען פאַר דער מענשהייט. די רוסישע געלעהרטע פאָדערן אויף זייערע ענגלישע קאָלעגען, אַז זיי זאָלען זיך בעמיהען צו דערהאַלטען דעם שלום.

—0—

100 עולים קיין ארץ-ישראל.

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) שבת צו נאַכט פאָהרען אָב פון וואַרשא און פון דער פּראָווינץ 100 יודישע עמיגראַנטען קיין ארץ-ישראל.

קאָנפערענץ פון דעפּ. קירשבּרוין מיט'ן וויצע-בילדונגס-מיניסטער.

וואַרשאַ, 25. מאַי (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דעפּ. קירשבּרוין האָט היינט אָבגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן וויצע-בילדונגס-מיניסטער ה' זשלאַביצקי. אין דער קאָנפערענץ איז בעריהרט געוואָרען די פראַגע פון פּרעזע רעקטישען שול-וועזען.

פּראָצעס געגען שטרייקענדע אַרבייטער פון „נור".

ירושלים, 25. מאַי (טעלעגר. דורך יט"א) היינט איז דאָ פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון די שטרייקענדע אַרבייטער אין דער שוועבעלעך-פאַבריק „נור", וואָס זיינען אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר שטערען די שטרייק-ברעכער צו צוטרעטען צו דער אַרבייט. אַלע אָנגעקלאַגטע זיינען פריינגעשפּראָכען געוואָרען. בעת די פערהאַנדלונגען האָט איינער פון פובליקום זיך אַריינגעמישט און געשטעלט פראַגען דעם ריכטער. ער איז באַלד אַרעסטירט געוואָרען.

25 טויזענד דאָלאַר פון אַמעריקא אָנגעקומען קיין ארץ-ישראל.

ירושלים, 25. מאַי (טעלעגר. דורך יט"א) דער הויפּט-קאָמיטעט פון דער ארץ-ישראל-קאָמפּאַניע אין די פאַראייניגטע שטאַטען האָט צוגעשיקט קיין ארץ-ישראל 25 טויזענד דאָלאַר, די ערשטע ראַטע פון דער נייע-יעהריגער ארץ-ישראל-קאָמפּאַניע.

בית-ספר עממי עברי מעורב

בן שבע מחלקות ע"ש שלום-עליכם
של החברה ליסוד בתי-ספר עממים וגני ילדים עבריים בלודז

7-קלאַסיגע העברעאישע קאָעדוקאַציאָנס-עלעמענטאַר-שולע אויפ'ן נאָמען פון שלום-עליכם

ביי דער געזעלשאַפט פאַר יוד. פאָלקס-שולען און פאַר שול-ערציהונג אין לאָדז, פּאָלודניאָוואַ 11, טעל. 34-13

איז מודיע, אַז לויט דער פאַראָרדנונג פון דער שול-מאַכט פון דעם 10 מאַי ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען פון נייע שילער אין דער I—VII קלאַס, ביז'ן 1 יוני, די עלטערן, וועלכע ווילען דעם טערמין פאַרפעהלען וועלען זיין געצוואונגען צו שיקען זייערע קינדער אין די רעגירונגס-פאָלקס-שולען.

די אַבסאָלווענטען פון אונזער שולע ווערען קאָמפּלעט פאַרבערייט צו דער V קלאַס פון די יודישע גימנאַזיעס ווי אויך אין „יבנה".

מיט אנמעלדונגען ווענדען זיך פּאָלודניאָוואַ 11, פּרעגנט I שטאָק פון 8—2 פאַרם.

די דירעקציע.

צו אַלע סימפּאַטיקער פון העברעאישען שול-וועזען!

די פאַרוואַלטונג פון יודישען פאַראיין פאַר פאָלקס-שולען און פאַר שול-ערציהונג (פּאָלודניאָוואַ 11) איז מודיע, אַז מאָרגען, פרייטאַג, 27. ד. ח. קומט פאָר דער

אבצייכנונגס-טאָג לטובת דער העברעאישער עלעמענטאַר-שול אויפ'ן נאָמען פון שלום-עליכם

אַלע, וואָס האָבען זיך פאַרשריבען אַלס זאַמלער, ווי אויך בכלל אַלע אָנהענגער פון העברעאישער שפּראַך און העברעאישער ערציהונג ווערען געבעטען צו קומען היינט פון 9 פריה ביז 9 אָוו. אין קאַנצעלאַריע פון דער שולע, פּאָלודניאָוואַ 11, I שט. פּרעגט, כדי אָנצובעקומען דעם מאַטעריאַל צו דער מאָרגענדיגער זאַמעל-אַקציע. פון איטער מיטהילף, סימפּאַטיקער פון העברעאישען שול-וועזען, איז אָבהענגיג דער ערפאָלג פון דער מאָרגענדיגער זאַמעל-אַקציע לטובת דער העברעאישער ערציהונג.

שטעלט זיך אַלע צו דער אַרבייט!

צענטראַלער האַנדווערקער-פערבאַנד פּאָלודניאָוואַ 4.

היינט, דאָנערשטאַג, ד. 26/5 8 א זייגער אָוונד קומט פאָר אין איינענעם לאָקאַל פּאָלודניאָוואַ 4

א מאַסען-מיטינג

געווידמעט די זונטאַג-רוה-פראַגע.

אַלס רעדנער טרעטען אַרויס: סיים-דעפּוטאַט ד"ר ראָזענבלאַט, לאַווניס אַלעקסאַנדער יאָעל, אַדוו. ציטערמאַן א. אַנד.

קומט מאַסענהאַפט! איינגאַנג פריי!

הגמנסיה העברית „יבנה" בלודז

מודיעה בזה שתלמידים חדשים לכל המחלקות מתקבלים בכל יום לפני הצהרים בלשכת הגמנסיה ציגלנינה 75.

עס ווערען אָנגענומען נייע שילער אין אַלע קלאַסען יעדען טאָג פאַרמיטאָג אין דער קאַנצעלאַריע פון דער שולע ציגעל גאַס 75.

צו דער לאָדזער יוד. בעפעלקערונג!

איינלאַדונג.

היינט, דאָנערשטאַג, כ"ד אייר תרפ"ז (26 מאַי) 3 א זייגער נאָכמיטאָג וועט אין העלענובעק פאָרקומען

א גראַנדיעזע פייערונג

בייַם לייגען א ווינקעל-שטיין, אונטער'ן נייעם בנין פון אונזער אינטערנאַט, וואָס וועט אונז געבען די מעגליכקייט אַריינצונעמען פרישע 100 פערלאָזענע קינדער.

כדי אויסצוהעלפען אין דעם דאָזיגען יום-טוב קומען ספּעציעל פון וואַרשא:

דער פאָרזיצער פונ'ם „פערבאַנד פון די צענטראַלעס פאַר יתומים-פערזאָרגונג אין פּוילען", ה' סען. רפאל שערעשעווסקי, וויצע-פאָרזיצער פונ'ם „פערבאַנד", ה' סיים-דעפּוטאַט ד"ר ש. פעלדמאַן, פּרעזידיום-מיטגליד פונ'ם „פערבאַנד" ה' ל. ניישטאַדט, לאַווניק פון וואַרשאַווער מאַגיסטראַט, פאָרז. פונ'ם „יודישען נאַציאָנ. בלאָק" ה' ד"ר ז. ביכאָווסקי, רעדאַקטאָר פונ'ם וואַרש. „היינט" ה' א. גאָלדבערג, דער באַגה. פובליציסט און שריפטשטעלער ה' ב. יאָושזאָן (איטשעלע) א. א.

פון די לאָדזער יוד. מנהיגים וועלען זיך בעטייליגען אין דער פייערונג די ה"ה: סענאַטאָר ד"ר ם. ברוידא, סענאַטאָר אשר מענדעלזאָן, סיים-דעפּ. ד"ר י. ראָזענבלאַט, סיים-דעפּ. ל. מינצבערג און נאָך פיל אַנד.

לאָדזער יודען! דער הײַנטיגער יום-טוב אין העלענובעק דאַרף זיין אייער אַלגעמיינע שמחה, ווייל דער אינטערנאַט און פערמע אין העלענובעק זיינען פאָלקס-אינסטיטוציעס, פאַר אַלע יודישע שיכטען און קלאַסען. ערשיינט אַלזאָ היינט צו דער פייערונג מאַסענווייז, אָרים און רייך, יונג און אַלט, קיינער טאָר נישט פעהלען! אייער צאָהלרייכע בעטייליגונג אין דער שמחה וועט אונז געבען כח און מוט אויסצופירען אונזער בנין. העלפט אונז אויסבויען אונזער אַנשטאַלט!

די פערוואַלטונג

פון דער געז. „אינטערנאַט פאַר יוד. קינדער און פערמע אין העלענובעק".

בעמ.: דער צופאָהר קיין העלענובעק איז מיט'ן זגערזשער טראַמווי, וואָס געהט אָב פון באַלוטער מאַרק יעדע 10 מינוט.

Dr. med. Braun

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

23 פּאָלודניאָוואַ 23

טעל. 40-26

נעהמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 ד. וועג

Dr. med. H. Lubicz

ציגעלניאַנאַ 43, — טעל. 41-32

איז צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וענערישע און מענער-שוואַכע-קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל).

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5 אָוונד —8 אָוו

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאָדניאַ 57 (ציגעלניאַנאַ 19)

טעל. 19-94

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 8—9 פרי. פרויען פון 4—5 ספּעציעל חדרים-ציממער

Dr. med. H. LEICHTER

קאָנסטאַנטינער 9, רוג זאַכאָדניאַ

טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי שפּאַנע-קעס, ג'ומבערעלעס, דווארגאַלעס, צאָהן-פּלאָמבעס א. א. וו.

נעהמט אָן פון 1½—5 און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

פלעגט די פיס!

PEDICURE

S. Łódzki, Trauguta 5 (Krótka), m. 10

געוועזענער אַסיסטענט ביי מייסטער קלעמאַן (היגער-אויגען-אַנשטאַלט אין לאָנדאָן).

ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען היגער-אויגען אין האָרנהויט, וואָרצלען, אַריינגעוואַקסענע נעגעל א. א. ו. שמערצען.

מאַסאַזשירט די פיס.

Dr. Prybulski

זאַוואַדזקאַ 1 —: טעלעפאָן 25-88.

וענערישע האָר- און הויט-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע. בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל) און-רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 דאַמען אָוו. און 4—8: פון 4—5

א יונגעל

פון אָנשטענדיגע עלטער'ן ווערט געזוכט, זיך צו מעלדען אין דער אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזער טאָגעבלאַט".

Dr. med. Feldman

פּרויען-אַרצט און אַקושער

נעמט אָן פון 3½—6½

Cegielniana 46, tel. 32-88.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפ. 27-81

ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

ג"ע פּיטשע וואָלף

צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער ליבער מוהמע

(געבוירען בענעט)

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דעם פעטער יעקב וואָלף און משפּחה.

ברידער בענעט.

עס קלינגט שוין איז גאַנץ לאָדז,

אַז אַלער אַרט ביטעס, פּאַדאַניעס, רעסורסען, אַפּעלאַציעס און אַלע געריכטס-פינאַנס-אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אַמבעסטען, אַמביליגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ

„פּאַלאַניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אָנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שווייצער. — איבערזעצונגען: האַנדעלס- און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען. — פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַנען מיט איינגענע קאָסטען.

לאָדזשער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעהמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונד.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפטען ווערן נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

אונזער פּאַסיווער האַנדעלס-בילאַנס

און די ווירטשאַפטליכע בעדײַטונג דערפון.

צום ערשטען מאָל נאָך א משך פון 19 חדשים איז דער האַנדעלס-בילאַנס פאַר אַפּריל א פּאַסיווער און דאָס אויף א גאַנץ אָנזעהעוודיגער סומע פון 20 מיליאָן זלאָטים אין גאָלד.

דער דאָזיגער רעזולטאַט איז געווען אָנגעוואַרטעט פאַר דער רעגירונג, מחמת נאָך מיט איניגע וואָכען צוריק האָט דער האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי אין א פּרעסע-אינטערוויו אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז דער בילאַנס פאַר אַפּריל וועט זײַן אַנאַקטיווער.

די דאָזיגע האָפנונג איז איבעריגענס געווען גאַנץ שוואַך בעגרינדעט, מחמת אַלע סמנים האָבען אָנגעוויזען דערויף, אַז דער אימפּאָרט קען פויגען פערגרעסערט זיך שטאַרק, בעת דער עקספּאָרט פערקלענערט זיך.

אַנאַליזירענדיג די סבות פון דער פּאַסיווקייט פונ'ם האַנדעלס-בילאַנס פאַר אַפּריל, מוז מען קאָנסטאַטירען, אַז אינ'ם וואוקס פונ'ם אימפּאָרט אויף 20 מיליאָן זל. אין גאָלד שפּילען די גרעסטע ראָלע רויה-שטאָפען און לעבענסמיטעל אַרטיקלען.

דער וואוקס פון אימפּאָרט פון לעבענסמיטעל-אַרטיקלען (אויף 6 מיליאָן) ערקלערט זיך דערמיט, וואָס עס איז די צײַט פאַר'ן נײַעם שניט. דאַגעגען דער פערגרעסערטער אימפּאָרט פון בוימוואָל און אַנדערע טעקסטיל-רויהשטאָפען מיט 9,5 מיליאָן זל. אין גאָלד, רויה-לעדער מיט 2,6 מיליאָן זל. אין גאָלד, אלט אײַזען און מעטאַל מיט 3 מיליאָן זל., מאַשינען און אַפּאַראַטען מיט 2,3 מיליאָן זל. אין גאָלד — דאָס אַלץ איז א צייכען פון א געזונטער ווירטשאַפטליכער אַנטוויקלונג בײַ אונז און דעריבער האָט דער דאָזיגער אימפּאָרט אין זיך נישט קיין בעאונרוהיגענדע מאָמענטען.

פערגלײַכענדיג די ציפערן פון הײַ-יעהריגען אַפּריל מיט די פון אַפּריל 1926, קענען מיר פעסטשטעלען, אַז דער אימפּאָרט האָט אויסגעמאַכט אין אַפּריל 1926 — 79,6 מיליאָן זל. אין גאָלד און איצט מאַכט ער אויס 149,1 מיליאָן זל. אין גאָלד. דערפון איז נעהדריגנעז, אַז דער אימפּאָרט האָט זיך פערגרעסערט מעהר ווי צווייפאַך און דער עקספּאָרט — פערהעלטנישמעסיג ווייניג.

מען דאַרף אָבער דערפון נישט אַרויסציהען קיין צושטאַרק פּעסימיסטישע מסקנא, מחמת אין פאָריגען יאָהר איז דער אימפּאָרט צוליב פערשידענע סיבות געווען זעהר בעגרענצט אויף אַבנאָרמאַלען אופן, אַזוי אַז זײַן איצטיגע פערגרעסערונג איז בלויז א בעווײַז, אַז ער קעהרט זיך אום צו זײַנע נאָרמאַלע פערהעלטנישען.

די פּאַסיווקייט פונ'ם האַנדעלס-בילאַנס אין בעזונדערע חדשים פון יאָהר איז א געוועהנליכע ערשײַנונג אין אַלע לענדער, בעזונדערס אין אַזעלכע שווערע ווירטשאַפטליכע צײַטען, ווי עס זענען פאַר די לאַנדווירטשאַפטליכע מלוכות די צײַט פאַר'ן נײַעם שנים. בפרט איז דאָס גילטיג בנוגע יענע מלוכות, וואָס בעפעסטיגען זיך מיט דער הילף פון אויסלענדישען קרעדיט אין קומען צו זיך נאָך דעם אינפלאַציע-חורבן. אין דעם פאַל איז די פּאַסיווקייט פון האַנדעלס-בילאַנס א שטענדיגע ערשײַנונג.

וואָס אַנבעלאַנגט דעם לעצטען פאַל בעווײַזען דיגען עמפּרײַד, וואָס האָט זײַט עטליכע יאָהר כסדר א פּאַסיווען האַנדעלס-בילאַנס און דאָס איז א פיל גרעסערער, ווי בײַ אונז. דאָס אײנציגע איז דײַטשלאַנד, וואָס לויט די לעצטע אויסרעכנונגען האָט איהר פּאַסיווער האַנדעלס-בילאַנס אין אַפּריל אויסגעמאַכט 290 מיליאָן מאַרק און אין מערץ ד. י. 253 מיליאָן מאַרק. מיר האָבען דעריבער נישט קיין סיבה פאַר א בעזונדערער מורא צוליב דער פּאַסיווקייט פונ'ם האַנדעלס-בילאַנס אין אַפּריל.

דער פאַקט גופא אָבער ווײַזט אָן אויף דער נויטווענדיגקייט צו בעקומען אויסלענדישע קרעדיטען, כדי צו דעקען די חסרונות, וואָס עס ברענגט מיט זיך דער אויסלאַנדס-האַנדעל.

ד"ר ב. ס.

יודישער זיג בײַ שטאָט-ראַט-וואַהלען אין סאַנאָק.

ענדעקעס האָבען געלישען א מפּלה — יודען געהען צוזאַמען מיט סאָציאַליסטען.

סאַנאָק. (ספ.) זונטאָג זענען דאָ פאָרגעקומען די וואַהלען פון דער 4-טער קוריע צום שטאָט-ראַט. דער וואַהל-קאַמף איז געווען א לעבעדיגער. די יודישע פּאַרטײַען, וועלכע זענען געגאַנגען בלאָקירט מיט די פּ.פּ.ס. האָבען געהאַט א גלענצענדען נצחון. דאַקעגען די ענדעקעס האָבען געליטען א מפּלה. אַלע 12 מאַנדאַטען פון דער 4-טער קוריע האָט בעקומען דער פעראייניגטער בלאָק פון יודען און סאָציאַליסטען.

אויף דער ליסטע פון בלאָק צווישען יודען און סאָציאַליסטען זענען געפאַלען 1400 שטימען. די אַנטיסעמיטען האָבען בעקומען בלויז 700 שטימען.

מען האָפט, אַז אויך בײַ די וואַהלען צו דער 3-טער קוריע, וועט זיגען די ליסטע פון די יודישע פּאַרטײַען, וועלכע געהען צוזאַמען מיט די סאָציאַליסטען.

א פּאָגראָמטשיק בראָש פון אַן אוקראַינישער אָרגאַניזאַציע אין פראַנקרייך.

פּאַריז. (י.ט.א.) ווי די היגע אוקראַינישע צײַטונגען מעלדען מיט, שטעהט איצט בראָש פון דער אוקראַינישער אָרגאַניזאַציע אין קרײַזאָנוש (מאָזעל-דעפּאַרטאַמענט) א געוועזענער אַטאַמאַן אָסנער. פּעטליוראַ'ס פּאָגראָמשטשיקער אַדיוטאַנט וועלכער בעציהט זיך צו דערוויסען צי עס איז דאָס דערזעלבער אַטאַמאַן אָסנער, וואָס האָט זיך פרויעריג בעריהמט גע־מאַכט אלס אײנער פון די אַכזריות'דיגסטע פּאָגראָמטשיקעס בעת פּעטליוראַ'ס ממשלה.

דער זעלבער אָסנער האָט אין יאָהר 1919 אָרגאַניזירט א יודישען פּאָגראָם אין שטעטעל סטאַראָקאָנסטאַנטינאָוו, בעת וועלכען פיל יודען זענען דערהרג'עט געוואָרען און פיל יודישע פרויען האָבען די כּוליגאַנען געשענדעט.

די עקספּערטען-קאָמיסיע קיין ארץ-ישראל.

ניו-יאָרק (יט"א) די ליסטע פון די מיטגלידער פון דער אַמעריקאַנישער עקספּערטען-קאָמיסיע, וואָס וועט אָפּפאָהרען קיין ארץ ישראל אלס רעזולטאַט פון דעם אָפּמאַך, וואָס איז דער גרייכט געוואָרען צווישען ד"ר ווײַצמאַן און לואי מאַרשאַל וועגען דער יודישער אַגענצי, איז דאָ פערעפענטליכט געוואָרען דורך ה' לואי מאַרשאַל. די ערקלערונג לויטעט:

„פאָלגענדער אָפּמאַך איז דערגרייכט געוואָרען צווישען בײַדע צדדים בנוגע דער פראַגע פון וועהלען די עקספּערטען-קאָמיסיע זאָל בעשטעהן און אין מער ווען מענגס אויפגעבען זי זאָל אָנפיהרען איהר אויספאָרשונגס-אַרבייט אין ארץ ישראל. סער אַלפרעד מאָנד פון לאָנדאָן, פעליקס וואַרבורג און ד"ר ל. ק. פראַנקעל פון ניו-יאָרק, וועלען צוזאַמען בילדען די קאָמיסיע". אונטער דער אויפזיכט פון דער דאָזיגער קאָמיסיע וועלען א צאָהל עקספּערטען אָנפיהרען א ווירטשאַפטליכע אונטערזוכונגס-אַרבייט אויף פערשידענע געביטען אין ארץ ישראל. די אַרבייט אויף דעם אַגריקולטור-געביט וועט אויסגעפאָרשט ווערען דורך פּראָפ. עלוואָאָד מיד פון קאַליפאָרניער אוניווערזיטעט און פּראָפ. ליפּמאַן, דירעקטאָר פון דער אַגריקולטורעלער עקספּערימענטאַלער סטאַציע אין ניו-דזשוירדזשי. אלס מיטהעלפער וועלען זײַן די פּראָפ. פראַנק אַדאַמס פון קאַליפאָרניער אוניווערזיטעט, ה' ג'אָ רייערסאָן אַגריקולטורעלער ראַטגעבער פון דער האַוואַיער רעגירונג, און ה' א. סטראַהאָרן פון דעם אַגריקולטור-דעפּאַרטאַמענט בײַ דער אַמעריקאַנער רעגירונג.

די בעוואַסערונג-פראַגע וועט אויסגעפאָרשט ווערען דורך ס. הענריקוס, ספּעציאַליסט פון דער רעגירונג אין אינדיען. די פראַגע פון טראַנספּאָרטאַציע און מאַרק-האַנדעל וועט אויסגעפאָרשט ווערען דורך ה' וויקטאָר מאָזערי פון קאַירא.

„די פראַגע וועגען געזונדהייט, היגיענישע און סאַניטאַרישע צושטאַנד אין ארץ ישראל וועט אויסגעפאָרשט ווערען אונטער דער אויפזיכט פון פּראָפ. מילטאָן ראָזענאַו פון האַרוואַרד-אוניווערזיטעט, מיט דער מיטהילף פון ד"ר משה וואַלינסקי. בעאַמטער פון געזונדהייטס-דעפּאַרטאַמענט און באַסטאָנער שטאָטישער פערוואַלטונג.

„אלס עקספּערט איבער באַנק און פינאַנץ-פראַגען איז דער אונטערזוכונגס-קאָמיטע בעשטימט געוואָרען ד"ר ערנסט קאַהן פון פראַנקפורט. ד"ר קאַהן איז דער געוועזענער פינאַנץ-רעדאַקטאָר פון דער „פראַנקפורטער צײַטונג" און איז איצט פערבינדען מיט אײנער פון די גרעסטע בענק אין דײַטשלאַנד.

ד"ר מאָריס העקסטער, דער דירעקטאָר פון פעדעראַנד פון יודישע צדקה-צר-גאַניזאַציעס אין באָסטאָן וועט בעגלייטען ד"ר פראַנקעל אלס סעקרעטאַר צו דער אַמעריקאַנער סעקציע פון דער קאָמיסיע.

די בעשטימונג פון די איבעריגע עקספּערטען, וואָס דאַרפען זיך פעסטשטעלען מיט ווײַטערע פראַגען פון א גרויסען אין האַנדעל אין ארץ ישראל און אויך מיט דער ביכהאַלטעריע וועט אונגעבען פערעפענטליכט ווערען.

—0—

פּעריין פון יוד. סטודענטען פון פּוילען.

פרײַנדליכע בעציהונג פונ'ם פּוילישען אַמבאַסאַדאָר.

(א בריף פון פּאַריז).

פּאַריז — שוין מעהר ווי א האַלב יאָהר עקזיסטירט אין פּאַריז א פערײַן פון יודישע סטודענטען פון פּוילען. דער פערײַן האָט זיך געשטעלט פאַר איינע פון זײַנע הויפּט-אויפגאַבען צו רעגולירען די פערשידענע דאָקומענטען-פראַגען, וועלכע זענען אויך איינע פון די שווערע זאַכען פאַר א יודישען סטודענט. קודם-כל די פראַגע פון פּאַס-אָבצאָהלען. עס זענען דאָ פיל יודישע סטודענטען פון פּוילען, וועלכע האָבען אין זײַן צײַט אָבגעצאָהלט 500 זלאָטעס פאַר א פּאַס. לויט דעם געזעץ דאַרפען זיי יעדע דרײַ מאָנאַטען אַרײַנטראָגען די זעלבע סומע, וואָס איז, פערשטעהט זיך, אַן אונמעגליכע זאַך. חוץ דעם האָט מען געפאָדערט אויף די הנחה-פּעסער צו 20 פר. אַלע דרײַ חדשים.

נאָכדעם, ווי דער פערײַן האָט זיך קאָנסטיטואירט, האָט זיך א דעלעגאַציע פונ'ם פערײַן געווענדעט צום פּוילישען אַמבאַסאַדאָר כלאַפּאָווסקי. דער אַמבאַסאַדאָר האָט די דעלעגאַציע אויפגענומען זעהר פרײַנדליך, פעראינטערעסירט זיך מיט דער לאַגע פון די סטודענטען און פערזיכערט צו העלפען זיי.

פון דעמאָלט אָן האָבען זיך אָנגעהויבען די בעציהונגען צווישען דעם פערײַן און פּוילישער אַמבאַסאַדע און קאָנסולאַט. א דאַנק מעהרערע אינטערווענ-צען האָט דער פערײַן בעוויזען, אַז מען זאָל די 500 זלאָטעדיגע פּעסער פון סטודענטען פערלענגערן אויף דעם הנחה-טאַריף, די 20-זלאָטעדיגע זאָלען צאָהלען פאַר דעם פערלויף פון 6 מאָנאַטען און נישט 3.

די סטודענטען, וועלכע האָבען נישט אין אָרדנונג זייערע מיליטערישע ענינים, דאַרפען זיך ווענדען אין פערײַן און אָנגעבען גענוי, צי זענען זיי שוין אײנמאָל פאַר דער מיליטערישער קאָמיסיע אין פּוילען געשטאַנען, צי גײַן מען דאַרף אויך אָנגעבען, צי האָט מען שוין געהאַט אַנ'אָדראָטשקע און אויב יאָ וואו אַרויסגעגעבען.

דער פערײַן אינטערעסירט אויך פאַר די וואָס האָבען די אַזוי-גערופענע „קרעסען-מאַטורעס".

דערווײַל אין געלונגען צו בעקומען באַהן-הנחות פאַר די, וועלכע ווילען אַהײַם פאָהרען אויף די זומער-פעריעס. די רײַזע וועט אויסמאַכען אַנ'ערך 50 פּראָצענט פונ'ם נאָרמאַלען טאַריף.

דער פערײַן שטעהט אין קאָנטאַקט מיט א רײַה יודישע הילפס-אָרגאַניזאַציעס אין פּוילען און האָט אינגיכען קענען שטיצען די נויט בעדערפטיגע מיטגלי-דער, דורך אײַנצאָהלען די אוניווערזי-טעטס-אָבצאָהלען און קלײַנע סטיפּענ-דיעס.

דער אַמבאַסאַדאָר האָט אויך צוגעזאָגט שטיצע.

פּ. ה.

—0—

נאָכוועהען ישעז פון שטײַגער-פּראָצעס.

מיקיטין'ס ווײַבעל, קאַראָלינא שטיין פער'משפּט אויף 5 יאָהר תּפיסה.

אין לעמבערגער געריכט איז פאָרגעקומען א פּראָצעס געגען דער פרוי פון מיקיטין, קאַראָלינא שטיין, וועלכע איז בעשולדיגט געוואָרען אין מאַכען פאַלשע ערקלערונגען בעת דער אויספאָרשונג אין פּראָצעס געגען די ה"ה. יעגער, גלאַזערמאַן, אינוס. קאָרנהאָבער און מינץ און בשעת דעם שטײַגער-פּראָצעס.

דער דאָזיגער פּראָצעס האָט, אלס לעצטער אָפּקלאַנג פון דער שטײַגער-אַפערע אַרויסגערופען א פערשטענדליכע פעראינטערעסירונג. די זשורנאַליסטען-באַנק איז געווען אין גאַנצען בע-זעצט.

א זײַגער 12 פאַרמיטאָג האָט זיך דער דאָזיגער פּראָצעס אָנגעהויבען. עס קלאָגט אָן פּראָקוראָר סיטאָוואַק, אלס פער-טיידיגער טרעט אַרויס דר. גלושקעוויטש וועלכער האָט, ווי בעוואוסט, פערטיי-דיגט מיקיטינען בײַם פּראָצעס געגען ד לעמבערגער יודישע בירגער.

נאָכדעם ווי מען לייענט פאָר דעם אָנקלאַגע-אַקט ווענדעט זיך דער ריכטער צו דער אָנגעקלאָגטער:

ריכטער: צי איז אמת, אַז איהר האָט בעוואוסטזיניג געמאַכט פאַלשע ערקלערונגען פאַר'ן געריכט?

שטיין: איך געדענק נאָך נישט.

איך האָב געזאָגט דאָס, וואָס מיקיטין האָט מיך געהייסען. איצט קען איך זיך בײַם בעסטען ווילען נישט מעהר דער-מאָהנען דערין, וואָס איך האָב דעמאָלט געזאָגט.

פערטיידיגער דר. גלושקיעוויטש מאַכט א פאָרשלאַג, אַז מען זאָל פאָרלייענען אין די פּראָטאָקאָלען פון דער שטײַגער-אַפערע יענע שטעלען, אין וועלכע עס זענען פאַרהאַן די סתירות אין דער אָנ-געקלאָגטערס דעמאָלדיגע אויסזאָגען.

דער פּראָקוראָר איז מסכים צום דאָזיגען פאָרשלאַג. מען טרעט דערום צו צום לייענען די ענטשפּרעכענדע פּראָטאָ-קאָלען.

פון די פּראָטאָקאָלען שטעלט זיך אַרויס, אַז די בעשולדיגטע האָט ערקלערט דעם אינוס. קאָרנהאָבער. בײַ וועלכען זי איז געווען א דינסט, דאָס זי האָט זיך מיט א צײַט צוריק בעקענט מיט א אַרבײַטער, וואָס הײַסט מיקאָלײַ פּאַדראַי.

בעת'ן שטאַנד-געריכט איבער שטײַ-גער'ן האָט ה' קאָרנהאָבער בעמערקט, ווי מיקאָלײַ מיקיטין האָט פאַר זײַן דינסט פאָרגעלייענט אין דער צײַטונג די בעריכטען פון שטײַגער-פּראָצעס. דע-מאָלט האָט איהם אויך מיקיטין ער-קלערט, אַז שטײַגער איז אומשולדיג אין, אַז די בעמבע אויפ'ן מלוכה-פּרע-זידענט האָט געוואָרפען אַנ'אַנדערער.

דאַן האָט זיך ווי בעוואוסט אָנגעהוי-בען די אויספאָרשונג. ה' מינץ האָט זיך געווענדעט צום פּאָליצײַ-קאָמענדאַנט לי קיזעסקי, וועלכער האָט איהם ערקלערט דאָס ער גלויבט נישט מיקיטינ'ען.

בײַ דער אויספאָרשונג האָט קאַראָ-לינא שטיין ערקלערט, אַז מיקיטין און פּאַדראַי זענען 2 בעזונדערע פּערזאָנען.

ריכטער: איהר האָט ערקלערט, אַז איינער מען מיקאָלײַ מיקיטין און מיקא-לײַ פּאַדראַי זענען צוויי אַנדערע פּער-זאָנען?

שטיין: שווײַגט.

ריכטער: צי איז אין דער אמת'ן מי-קאָלאַי מיקיטין געווען א אַנדערער און מיקאָלײַ פּאַדראַי א אַנדערער.

שטיין שווײַגט.

ריכטער: פאַר וואָס האָט איהר גע-זאָגט ליגען?

שטיין: איך געדענק שוין הײַנט נישט, וואָס איך האָב דעמאָלט געזאָגט.

די אָנגעקלאָגטע צעוויינט זיך.

דער ריכטער גיט דאָס וואָרט דעם פּראָקוראָר.

דער פּראָקוראָר האַלט א גאַר קורצע רעדע, אין וועלכער ער פערלאַנגט ענטשפּרעכענד צו בעשטראָפען די בע-שולדיגטע.

א לענגערע רעדע האַלט פערטיידיגער דר. גלושקיעוויטש.

דער פערטיידיגער בעט, אַז מען זאָל בעפרײַען די אָנגעקלאָגטע, ווײַל זי האָט דאָס זי האָט בעוואוסטזיניג נישט געזאָגט קיין ליגען.

ער שטעלט פעסט, אַז זי האָט מיקי-טינען שטאַרק ליב געהאַט. והראיה, אַז זי האָט מיט איהם חתונה געהאַט אין תּפיסה, כדי צו געבען איהר אומגליק-ליכען קינד א עהרליכען נאָמען.

די שטיין האָט געוואָלט רעטירען איהר חתן און איבעריגען מאַן. אָבער

(שלוס אויף זייט 4)

—0—

די געפאַלענע

— פון — ד"ר א. מוכדוני.

דער געוועזענער טרעמיער-מיניסטער פון רוסלאַנד אַלעקסאַנדער קערענסקי איז אויפ'ן העפליכסטען ברוטאַלסטען און קלײַנליכסטען אופן צוויי מאָל בע-לײַדיגט געוואָרען אין אַמעריקע.

אײנמאָל פון א היסטערישער, אומגליק-ליכער פרוי און דאָס צווייטע מאָל פון אַנ'אומגליקליכען אינוואַליד.

דער מענשען-שטיל, וואָס איז גע-בליבען פון דעם אַמאָליגען צאַרישען רוסלאַנד קען שוין נישט קעמפען; אַלע האָפנונגען זענען אויסגעלאָשען געוואָרען, טעמפּער יאוש און פערשאָלטענע אומ-בעהאָלפענקייט קען זיך בלויז אונטער-גנב'נען און מיט אַנ'אָהנמאַכטיגער האַנד א פּאַטש טון דעם בעוועזענעם ליבלינג פון די פאָלקס-מאַסען, דעם געווע-זענעם שטענעם אויסברויז פון רוס-לאַנד.

דאָס געוועזענע רוסלאַנד, וואָס איז צושטויבט אויף שבעת ימים, איז היס-טעריש און אינוואַליד, זי קען שוין נאָרנישט אויפטון, זי בעגנוגענט זיך מיט אַביסעלע נאַרישער און קלײַנליכער נקמה.

א יאָמערליך בילד:

דאָס בעוועזענע רוסלאַנד פּאַטשט א געוועזענעם פר מיניסטער.

אַזוי ווערט א גרויסע דראַמע פון א פאָלק פערשוועכט.

די גרעסטע דראַמע אין דער וועלט-געשיכטע ווערט פערשוועכט פון אומגליקליכע און טאַלענטלאָזע אַקט-יאָרען...

געוועזענע מענשען קעמפען פאַר א געוועזענע זאַך.

ווייסען די מענשען, אַז זיי זענען גע-וועזענע און זיי וועלען שוין קיינמאָל נישט זײַן עפּעס אַנדערש, זיי ווייסען, אַז די זאַך, פאַר וועלכע זיי קעמפען איז א פערלוירענע, איז א ברעקיל ברודיגע נקמה געוואָרען פאַר זיי...

געוועזענע פּאַטשען א געוועזענעם.

אין דער צײַט פון מלחמה האָט די צאַרישע רעגירונג אַרויסגעטריבען גאַנצע יודישע שטעדט פון ליטע און פּוי-לען, איז אויך אַרויסגעטריבען געוואָרען דער פּאַניעוועזשער מושב-זקנים. האָט מען געפיהרט איבער רוסישע שטעדט דעם ביטעל מענשליכען אלט-וואַרג און לסוף האָט מען עס אַראָפּגעוואָרפען ער-גיץ אין א פרעמדער פערוואָרפענער רו-סישער שטעדט.

כ'בין אמאָל געקומען בעזוכען די דאָ-זיגע שטאָדט. פרעג זיך בײַם אויפזעהער פון דעם פערוואָגלטען פּאַניעוועזשער מושב-זקנים — ווי לעבען די אַלטיטשקע אונזערע?

— פערביסענע פּאָליטיקער זענען די אַלטע, ענטפערט דער אויפזעהער. א טײַל האַלט פאַר די דײַטשען א טײַל פאַר די רוסען, האָבען מיר אין מושב-זקנים פערבערגענע דײַטשען און פער-קאָכטע רוסען, און זיי קריגען זיך די „דײַטשען" מיט די „רוסען", בלוטיגע שונאים זענען זיי. די „דײַטשען" האַלטען מיר אין א בעזונדער צימער און די „רוסען" אין א בעזונדער צימער, איך זאָג אײַך סכנות-נפשות...

דערמאָהנט מיר דער קאַמף פון די צושטויבטע רוסען אָן דעם פּאַניעוועזשער מושב-זקנים...

דער געוועזענער מענש איז טראַגיקאָמיש. אין זײַן איצטיגער נישטיגקייט בעאַבלען זיך עלענדע שיריים פון דעם אַמאָליגען מענשען, אין זײַן נישטיגען הײַנט שווימען אַרום ברעקלעך פיצלעך פון זײַן אַמאָליגער גרויסקייט.

און די וועלט איז איצט פול מיט גע-וועזענע, מיט שטיקעס פון אַמאָליגע מענשען, מיט יורדים און מיט געפאַ-לענע.

אין דעם גרויסען וועלט-טומל האָבען זיך פיל אַרויסגעכאַפּט אויף א הויכען שטאַפּעל פון דעם לעבענס-לייטער און אַראָפּגעשווימען די אַלט-געוועסענע אויף די הויכע שטאַפּלען. אין דער גרויסער בהלה האָט זיך שוואַכינקע אַמאָל אײַנ-געגעבען צו אַרויסכאַפּען אויף א הויכען שטאַפּעל, די שוואַכינקע האָבען זיך אָבער נישט געקענט לאַנג האַלטען. די דאָזיגע זענען האַלב-געוועזענע און זיי קומען אַמאָל צו זיך.

אַזא האַלב-געוועזענער איז אַלעקסאַנ-דער קערענסקי.

די שמד'ניצע, די געשיכטע, האָט איהם, דאָס ווייכען. האַרציגען און עהר-ליכען רוסישען אינטעליגענט מיט אַמאָל אָנגעטון יעוואַנישע קליידער און האָט איהם געלאָזען קעניגין עטליכע חדשים. די געשיכטע האָט מיט איהם בלויז געמאַכט א שפּאַס.

האָט קערענסקי, נאָכדעם ווי מען האָט פון איהם אַראָפּגענומען די בגדי-מלכות, פערשטאַנען, אַז עס איז געווען א שפּאַס, ער איז געקומען צו זיך און איז געוואָ-רען דאָס, וואָס ער איז געווען — א גוטער, אויפריכטיגער און עהרליכער רוסישער אינטעליגענט.

און אזא איז ער געקומען קיין אַמע-ריקע.

ער האָט שוין לאַנג פערגעסען דעם שפּאַס פון דער געשיכטע.

קענען עס אָבער אַנדערע נישט פער-געסען. די אַנדערע געדענקען אויף דעם שפּאַס פון דער געשיכטע פיל גרינטער.

פאַר די אַנדערע איז קערענסקי דער מענש, וואָס האָט מיט זײַנע שוואַכע הענד צוּבראָכען און צומורעט רוסלאַנד, פאַר די אַנדערע איז ער דער גרויסער, בײַזער גײַסט, וואָס האָט בעמאַכט די וועלט-איבערקעהרעניש, פאַר די אַנדערע איז ער דער לעגענדאַרער גבור, וואָס האָט א גרויס לאַנד צוטרײַסעלט און בידן גרונד צודונערט.

בײַ די אַנדערע איז קערענסקי גרויס און מעכטיג און פאַר זיי איז די גרעס-טע טאַט צו געבען א פּאַטש א לעגענ-דאַרען העלד.

דער פּאַטשער פיהלט זיך, ווי א העלד; ער האָט דעם וועלט-איבערקעהרער גע-געבען א פּאַטש אין פּנים...

אין דער אמת'ן איז דאָס אַזוי פשוט, אַזוי אײַנפאַך: א רוסישע היסטערישע, א רוסישער פערביטערטער אינוואַליד האָבען געפּאַטשט א רוסישען אינטעלי-גענט.

און פון ווינען ווערט ניט געפּאַטשט דער גוטער, עהרליכער רוסישער אינ-טעליגענט?

ווער עס האָט א האַנד, יענער פּאַטשט איהם.

דער פּויער, צו וועלכען ער איז אין דאָרף געגאַנגען ברענגען אַביסעל ליכט, האָט איהם געפּאַטשט, דער אַרבײַטער, וועלכען ער האָט געלערנט און אויפגע-מונטערט, האָט איהם געפּאַטשט.

דער אומגליקליכער רוסישער אינטע-ליגענט, דער אײביגער פּאַרירער.

—0—

קאנאדע — דאס לאנד פון גרויסע מעגליכקייטען.

אזוי ווי „יאיאש" זוכט איצט נייע אימיגראנטען-לענדער פאר די הונדערטער יידישע מאסען, איז כדאי צו בעקענען דאס לענדער מיט די פערשידענע יידישע ישובים, וועלכע ווערען געגרינדעט אין אכט איינס רעגולירען דעם יידישען עמיגראציע-שטראם. אויף דעם ערשטען פלאן שטעהט אין דעם פאל קאנאדע.

קאנאדע איז אנ'אויסגעהויבען גרויס קולטור-לאנד מיט א ריזיגער ענטוויקלונגס-מעגליכקייט. קודם-כל מאכט אויף דעם אייראפעער, וועלכע בעזוכט דאס לאנד, א שטארקען איינדרוק דאס גרויסקייט, ברייטקייט, און די אינערליך ווייטע שטרעקען, וועלכע ער טרעפט דא אן. קאנאדע איז אזוי גרויס ווי גאנץ אייראפא און אביסעל גרעסער ווי די פעראייניגטע שטאאטען פון אמעריקא. אמת, א גרויסער טייל פונ'ם לאנד איז בעדעקט מיט אייביגען שניי און אייז. אבער אויך ביי'ן אפרעכענען דעם מיט שניי בעדעקטען טייל בלייבט נאך קאנאדע א ריזיג גרויס לאנד, וועלכעס איז פעהיג אויפצונעמען הונדערטער-הונדערטער מיליאנען מענשען, ווערענד היינט וואוינען אין קאנאדע נישט מעהר ווי ניין מיליאן מענשען. ס'איז אויך א מערקווירדיגע ערשיינונג, וועלכע לאזט זיך בעמערקען אין די לעצטע 50 יאהר, אז אין די קאלטע געגענטען פון קאנאדע ווערט די קעלט אלעמאל קלענער.

אין דרום פון די שניי-געגענטען טיילט זיך קאנאדע אויף דריי געביטען. דאס גרעסטע געביט איז די וואלד-געגענד און דער מזרח-זייט. אין דער מיט ליגען די אקער-געגענדען און אויף דער מזרח-זייט די ריזיגע בערג מיט'ן נאמען ראקי-מאונטענס, וועלכע ציהען זיך אויף דער גאנצער לענג פונ'ם שטילען אקעאן.

אין די וואלד געגענד (די וועלדער זענען היינט א סך קלענער, ווייל זינט הונדערטער יאהרען האקט מען זיי בסדר אויס) געפינען זיך די אלטע קאנאדער שטעט. די גרעסטע שטאט איז אין דער געגענד די שטאט מאנטרעאל, וועלכע האט מעהר ווי א מיליאן איינוואוינער. דעם צווייטען פלאץ פערנעמט טאראנטא מיט א איינוואוינער-צאהל פון 700 טויזענד נפשות. אין דעם געגענד זענען די שענסטע און פרוכטבארסטע פראווינצען אנטאריא און קוועבעק. אין אנטאריא איז דער קלימאט זעהר אנגענעהם און ווארים. ס'איז דא אפילו געלונגען איינצופיהרען וויין-גערטנער. עס וואקסען אויך אנדערע פירות, וועלכע מיר טרעפען אין אייראפא נאר אין די דרום-לענדער ווי פראנקרייך, איטאליען א.א.וו.

צווישען דער וואלד-געגענד און דער אקער-געגענד פאהרט מען דורך א געביט, וועלכעס איז נאך גאנץ נישט בעוואוינט. דא קען מען אפפאהרען צוויי טעג און מ'זאל נישט אנטרעפען קיין שום מענשליכען ישוב.

אנדערש זעהט אויס די אקער-געגענד. אויף הונדערטער מייל קען דא דורכגעהן דער פלוג און נישט אנטרעפען אין קיין שום שטיין אדער א בוים. נאר א גאנץ קליינער שטח איז ביז אהער בעארבייט. דער גרעסטער טייל פונ'ן באדען פוסטעוועט.

אין דעם געגענד ליגען עטליכע גרויסע שטעט, צווישען וועלכע ס'פערנעמט דעם ערשטען פלאץ די שטאט וויניפעג.

דער דריטער טייל, דאס איז די בערג-געגענד. די געגענד איז עהנליך צו דער שווייץ, נאר נישט ווייניגער ווי 34 מאל אזוי גרויס. אויף די ברעגעס פונ'ם מזרח-אקעאן איז די געגענד זעהר פרוכטבאר. עס וואקסען אתרוגים און פאמעראנצען. זומער און ווינטער באדט מען זיך אין ים. צוליב דעם אנגענעהמען און געזונדען קלימאט אויף דער זייט קאנאדע פראגט זיך בכלל איבער דער שווער, פונקט פון דעם לאנד פון מזרח. ד. ה. פון דעם אטלאנטישען אקעאן קיין מערב.

די ענטוויקלונג פון די קאנאדישע שטעט געהט מיט אנ'אינגעוועהנליך שנעלען טעמפא. א סך שטעט זענען כמעט איבער נאכט אויסגעוואקסען צו גרויסע וועלט-שטעט, צייכנען זיך אויס מיט דער גרויסקייט פון דעם שטח, וואס זיי פערנעמען. אפילו א געוועהנליכער ארבייטער וויפאלד ער ארבייט אויף א שטענדיגען פאסטען, און האט א פעסטגעזעצטע פענסיע, פערמאגט זיין אייגען הויז. טראגען דעם ווערט אויך אין די הינטערשטע טיילען פון די פארשטעדט צוגעפיהרט גאז, עלעקטריק, וואסער-לייטונג, טעלעפאן-קאמוניקאציע און טראמוויי-ליניעס. די מאגיסטראטען קענען זיך דערויף ערלויבען, ווייל די הכנסה פון די שטייערען איז זעהר גרויס. די הכנסה פון א קאנאדער איז דורכשניטליך א סך גרעסער, ווי ביי א בירגער פון דעם רייכסטען לאנד אין אייראפא—ענגלאנד.

50 פראצענט פון דער בעפעלקערונג וואוינט אין די שטעט. פונדעסטוועגען איז דער וואוילשטאנד פון דער שטאטישער בעפעלקערונג גאנץ גרויס. דאס איז מעגליך נאר אין אזא לאנד, אין וועלכען די קויף-קראפט פונ'ם פויער איז אומגעוועהנליך גרויס. א לאנד, מיט אזעלכע אונערשעפליכע נאטור-אוצרות, האט געוואלדיגע ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען. עס איז נאר אונפערשטענדליך, פארוואס אזא גרויס לאנד מיט אזא קליינער בעפעלקערונג דארף זיך פערמאכען מיט אימיגראציע-געזעצען און עמיגראנטען-קאנטינגענטען, בשעת פאר'ן טובה פונ'ם לאנד גופא וואלט געווען צו עפענען ברייט די טויערען און ארייצולאזען יעדען, וועלכער ס'וויל מיט זיין ארבייט אדער מיט זיין אונטערנעמונגס-גייסט צוהעלפען צו דער ענטוויקלונג פונ'ם לאנד.

—0—

דער מענש מיט אייזערנע נערוועז,

וואס האט 33 שעה געקירעוועט מיט זיין אפאראט, נישט צומאכענדיג קיין אויג.

דער אינטערעסאנטער מענש היינט צו טאג, מיט וועלכען עס בעשעפטיגען זיך איצט די מענשליכע מוחות פון אלע וועלט-טיילען, איז אהן ספק דער לופט-פליהער לינדבערג, וועמען עס האט זיך גליקליך איינגעגעבען איבערצופליהען דעם אטלאנטישען אקעאן, פון ניו-יארק קיין פאריז.

הונדערטער טויזענדער הערצער אין אלע לענדער פון אייראפא און אמעריקא האבען האסטיג געקלאפט אפווארטענדיג דעם דעצידירענדען מאמענט: וועט ער איבערפליהען דעם אקעאן, צי ניין?

די שפאנונג איז בעזונדערס גרויס געווען צוליב דעם נישט-איינגעגעבענעם פליה פון לינדבערג'ס פארגענגער, די פראנצויזישע פליהער נונגעסער און קאלי, וואס זענען אומגעקומען אהן שפור. דער טרויעריגער סוף פון דער ערשטער אימפרעזע האט נישט אפגעשראקען לינדבערג'ן אויפצוגיין צו פראבירען זיינע כוחות און די הצלחה האט איהם צוגעשפילט—ער האט דערגרייכט זיין ציל.

פינעף טאג פריהער האט זיך לינדבערג'ס אעראפלאן אויפגעהויבען אין דער לופט. דער וועג האט געפיהרט לענגס אויס די ברעגעס איבער באסטאן, דאן איבער די ברעגעס פון ניי-אירלאנד און ניי-פינדלאנד איבער האליפאקס איבער'ן אקעאן.

ערשט בעת לינדבערג האט זיך געפינען איבער'ן טעריטאריום פון אירלאנד, האט ער דערזעהן די יבשה און האט געקענט לייכטער אפאטעמען.

בעת זיין לאנגען פליה איבער'ן אקעאן האט געבושעוועט א שטורם, אבער צום גליק פונ'ם יונגען פליהער האט דער שטורם בעבושעוועט אין דער זעלבער ריכטונג, אין וועלכער זיין אעראפלאן איז געפלויגען. אויף אזא אופן האט זיך פון איין זייט פערגרעסערט די סכנה פאר'ן אפאראט, פון דער צווייטער זייט אבער האט דאס פערזיכערט דאס פליהען, פערקלענערענדיג די צייט פון דער געפעהרליכער רייזע.

ארום און ארום האט זיך לינדבערג'ס אפאראט געהאלטען אין דער לופט 34 שעה. דאס איז א רעקארד פון גיכקייט, וואס שטייגט איבער אלע אפטימיסטישע אויסרעכנונגען.

עס איז צו שטוינען, וויפיל קראפט און אויסדויער, וויפיל ענערגיע און אונערמידליכקייט מוז א מענש בעזיצען, כדי אדורכצומאכען אזא רייזע, 34 שעה צו זיין צווישען הימעל און וואסער, הימעל און ערד!

אלע ביז-איצטיגע לופט-רייזעס זענען דורכגעמאכט געווארען אין צווייען. אבער לינדבערג האט אליין געוואגט אונטערצונעהמען דעם קאמף מיט'ן שטח און אקעאן. ער האט דערביי נישט בעטראכט אפילו אויף איין רגע צושען אנ'אויג. ער האט די גאנצע צייט אין דער גרעסטער אנשטרענגונג בעמוזט וואך זיין און הערשען איבער זיינע נערווען.

לינדבערג'ס גליקליכער פליה איבער'ן אקעאן עפענט גרויסע פערספעקטיווען פאר דער טראנסאטלאנטישער לופט-פליהעריי אין דער צוקונפט. זי בעווייזט גלייכצייטיג, צו וואס עס קען דערגרייכען א מענש מיט פיל מוט און שטארקע נערווען.

לינדבערג'ס העלדישע טאט פאר'ן וואויל פון דער מענשהייט האט ארויסגערופען בעגייסטערונג ביי אלע בייוואוינער פון אייראפא און אמעריקא.

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פול מערקווירדיגע איבערלעבענישען און ליידענשאפטען.

(22-טע פארזעצונג).

דאס איז אלץ, וואס איך קען אייך דערצעהלען. איך קען נאר זאגען, אז היינט גאנץ פריה בין איך געווען אין שטעטעל ראזענוי און האב געמעלדען דער פאליציי אלץ, וואס עס האט פאסירט צווישען אונז ביידע און ווי דער באראן איז פערשוואונדען. מען האט מיר געזאגט, אז מען וועט אלץ גענוי אונטערזוכען און מען וועט מיר מעלדען, וואס עס איז ווייטער אויפגעקלערט געווארען דורך דער פאליציי. איך בין געקומען אהער פרעגען, פיליייכט האט איהר עפעס געהערט וועגען באראן.

מאקס ראדעצקי האט אלץ דערצעהלט אזוי איינפאך און אזוי ערנסט, אז עס האט זיך אויסגעוויזען, אז יעדעס ווארט, וואס ער רעדט ארויס, איז דער ריינער אמת. די אלטע גרעפין האט איהם געגלויבט. עלווירא האט אבער פערשטאנען, אז דא איז עפעס אנ'אינטריגע, אין וועלכער גראף ראדעצקי שפילט א גרויסע ראלע. זי האט בעשלאסען צו בעטראכטען אלע זיינע מינעס, ווען ער וועט רעדען.

— אלזא, האט איהר נישט קיין נאכריכט פון איהם? — האט מאקס נאכאמאל געפרעגט.

— מיר האבען נאכריכטען פון איהם — האט עלווירא געענטפערט.

— אזוי? איהר ווייסט, וואו ער געפינט זיך יעצט? — האט מאקס אויסגערופען מיט א בעהאלטענער פרייד — ביטע, גרעפין! זאגט מיר, וואו ער געפינט זיך.

— אין טורמע פון טשעמני, הער גראף — האט עלווירא געענטפערט.

— אך, גאט! וואס רעדט איהר גרעפין? דאס קען נישט זיין!

— עס איז דער ריינער אמת, הער גראף.

— אך! דאן איז ער דאך פערלוירען! ער וועט דאך מוזען ווערען א הענקער!

— ניין! ניין! הער גראף! — האט עלווירא געענטפערט — איך וויל עס נישט דערלויבען! די שלעכטיגקייט און נידערטרעכטיגקייט פון זיינע פיינד וועלען נאך נישט טריאומפירען!

מאקס איז בלייך געווארען. ער האט גוט געזעהען, ווי עלווירא לאזט פון איהם קיין אויג נישט אראפ און א שרעקליכער געדאנק איז איהם געקומען אין קאפ: אפשר ווייסט זי עפעס?

— וואס קען מען טון פון זיינעטוועגען? — האט ער געפרעגט — ווי אזוי קען מען איהם דען ראטען? איך וועל טון אלץ אין דער וועלט, כדי א'הם צו ראטען און בעפרייען.

— איך דאנק אייך זעהר, הער גראף! בעמיהט אייך אבער נישט. איך וועל שוין טון אלץ, וואס עס איז מעגליך, כדי איהם צו ראטעווען.

מאקס האט א ציטער געטון. עלווירא'ס טאן, איהר האלטונג, איהרע רייד און איהרע בליקען האבען דייטליך געזאגט, ווי הייס און געטריי זי ליבט דעם באראן באטיאני. עס האט איהם געקרענקט צו הערען, אז זיין גאנצע מיה, אלע זיינע פלענער צו פערניכטען דעם באראן האבען געבראכט צו גארנישט.

— וואס ווילט איהר דען טון, כדי צו ראטעווען איהם? — האט ער געפרעגט.

— דער קייזער קען איהם בעגנאדיגען — האט עלווירא געענטפערט — מיין אנקעל, דער גראף מעראט, איז שטארק אנגעזעהן ביים קייזער. ווען ער וועט בעטען דעם קייזער און איהם איבערגעבען אלץ, וואס עס האט פאסירט, וועט איהם דער קייזער געוויס צוליב טון. איהר ווייסט דאך אזוי גוט ווי איך, אז אונזער גנעדיגער קייזער, יאזעף דער צווייטער, איז א גוטער און גערעכטער הערשער, ער וועט נישט ערלויבען, אז א מענש זאל ליידען אונשולדיג.

— דאס איז שעהן! דאס איז בראוו! — האט מאקס אויסגערופען. דא זעהט מען א העלדען-מוט! אבער איך האב מורא, אז...

— האט קיין מורא נישט, גראף! מיין אנקעל איז בעקאנט אין אונגארן. ער ליבט מיך און וועט מיר נישט אבזאגען אזא קלייניגקייט.

— אך, ווי גליקליך איז דער באראן באטיאני! אפילו אלס הענקער ווערט ער געשעצט און געליבט. דאס איז מאדנע. געוועהנליך ווערען איידעלע דאמען זעהר אונצופרידען, ווען זיי בעגעגענען דעם הענקער אויף דער גאס.

עלווירא איז געווארען בלייך, ווי קאלך. די בעליידיגונג האט זי געטראפען, ווי מיט א שווערד אין קאפ. זי איז אבער גענוג שטארק געווען, כדי זיך איינצוהאלטען.

מאקס ראדעצקי האט פרובירט רעדען איבער נאך אנדערע זאכען. עס איז אבער נישט געלונגען. עלווירא האט נאר געשוויגען. די אלטע גרעפין האט איהם אפילו געענטפערט, אבער איין ווארט אויף צעהן, נאר לעסיג און אומגערן.

ענדליך האט ער איינגעזעהן, אז ער האט דא מעהר נישט וואס צו טון, ער האט זיך אויפגעהויבען, האט זיך גאנץ העפליך פערנויגט און געזאגט, אז אויב מען וועט איהם ערלויבען, וועט ער קומען נאכאמאל, איז ער ארויסגעגאנגען פון שלאס.

14-טער קאפיטעל.

מוטער און זוהן.

מאקס איז געזעסען פערטראכט אין זיין קארעטע. שווארצע טרויעריגע געדאנקען זענען איהם געקראכען אין קאפ. ער איז יעצט פעסט איבערצייגט געווען, אז עלווירא ליבט איהם נישט. וואס האט ער אלזא געהאט פון אלע אינטריגעס און פאלשקייטען, וואס נאגי האט איהם געראטען?

— וואס טוט מען? — האט ער ענדליך געפרעגט זיך אליין — ווען די מאהרע קיין בודאפעשט און וועט אויפרודערן די גאנצע שטאדט? עס קענען ארויסקומען פיל אונאנגענעהמליכקייטען.

פערטראכט, אונצופרידען און אויפגערעגט איז ער געקומען צו זיין מוטער. זי האט אנגעהויבען איהם אויספרעגען, ווי מען האט איהם אויפגענומען אין שלאס טאקי און אויב עס איז איהם געלונגען צו ווערען א ביסעל פריינדליכער מיט גרעפין עלווירא.

מאקס האט איהר אלץ דערצעהלט.

— דאס דארף נישט געשעהן! — האט זי אויסגערופען — איך מוז זעהן אז עלווירא זאל נישט פאהרען קיין בודאפעשט. ווען די קוטש אהין און מאכט אן א לארעם? ווען די וואהנזיניגע קומט אפילו אן צום קייזער? — דאן קען ווירקליך זיין אונאנגענעהם, אבער דאס וועט נישט געשעהן.

זי האט אנגעקלינגען און האט געהייסען דעם דינער, וועלכער איז באלד אריינגעקומען, אז ער זאל באלד שיקען דעם פערוואלטער נאגי.

אין איניגע מינוטען ארום איז נאגי אריינגעקומען אין ציטער.

— זעץ דיך, נאגי — האט די גרעפין געזאגט — מיר האבען דיר א דערצעהלען זעהר וויכטיגע זאכען.

נאגי האט זיך אנידערגעזעצט.

— ביז אהער האבען אלע דיינע ראטען אונז ווייניג גענוצט. איך קען זאגען, אז זיי האבען אונז געשאדט — האט מאקס געזאגט — דו האסט גערעכענט, אז דו האסט שוין פערניכטעט דעם באראן באטיאני, אבער דו האסט א טעות געהאט. די גרעפין טאקי וויל זיך ווענדען צום קייזער. זי וועט איהם דערצעהלען זאנדערבארע זאכען. קייזער יאזעף דער צווייטער איז א מאדנער מענש. ער וועט גלויבען און מאכען א שרעקליכע אונטערזוכונג.

(פארזעצונג קומט.)

ביי א בדר-טיש דערקענט א יוד אין ניו-יארק זיין זילבערנע מצה-קערה,

וואס עס האבען צוגעראבעוועט פאגראמטשיקעס.

שרעקליכע גלגולים פון פעטליורא'ס סרבנות.

מיט א פאר יאהר צוריק איז פון א הרגב שטעטעלע אין אוקראינא אנגעקומען קיין ניו-יארק צו זיינע קינדער א געוועזענער יוד אהרן פלאמיניק. דער דערמאנטער יוד האט אין זיין היים אין אוקראינא געהאנדעלט מיט זילבערווארג ווי זילבערנע עטרים, בשמים-פושקעלעך א. א. אין אמעריקא לעבט אהרן פלאמיניק ביי זיינע קינדער און ישראל יום-טוב נעמענדיג, אז ער זיך נוהג צו פערברענגען ביי אנ'אנדער זוהן, ביי א מאלמער.

היינטיגען פסח, ווען ר' אהרן איז געווען ביים זוהן צום ערשטען סדר, האט ער דארט בעמערקט א זילבערנע מצה-קערה, וואס עמיצער האט איהם געשענקט א מתנה.

ר' האט אהרן, זיך פעראינטערעסירט מיט אט דעם טעצעל. ער האט דאס בעקוקט און בעטראכט פון אלע זייטען, און וואס מעהר ער האט זיך צום טעצעל צוגעקוקט, אלץ היימישער און בעקאנטער האט דאס טעצעל איהם אויסגעזעהן... ביז ענדליך ר' אהרן האט דאס טעצעל דערקענט.

ר' אהרן האט זיך דערמאנט, אז אין יאהר 1915 האט ער דאס דאזיגע טעצעל פערקויפט. ער האט דערין געהאט א זעהר גוטען סמן אויפ'ן טעצעל איז אויפגעשניצט א ביסעל זאנגען דורכגעקריצט מיט צוויי קאפעס, איינע איבער די אנדערע. איז ביי איינער פון די צוויי קאפעס דער עק אפגעבראכען. דאס האט ר' אהרן אליין דערמאלט דעם עק אפגעבראכען, אז עס זאל נישט אויסזעהן ווי א צלם.

דארף מען נאך א בעסערען סמן, ווי דאס אמער ווי קומט דאס דאזיגע טעצעל צוריק? ר' אהרן האט זעהר גוט געדענקט, אז דאס טעצעל האט ביי איהם געקויפט א פערמעגליכער תבואה-הענדלער, א יוד מיט'ן נאמען, הירש טאמאשפאלסקי, וועלכער האט דערמאלט געוואוינט אין א שטעטעל נישט ווייט פון סקווירע.

זאל דאס הייסען, אמנים — האט ר' אהרן געטראכט — אז אט דער הירש טאמאשפאלסקי, אדער עמיצער פון זיין הויז-געזינד, איז איצט אין אמעריקא... דאס האט זיך ר' אהרנ'ען אויך געלעגט אויפ'ן שכל. ווארים נאך אין דער היים האט ר' אהרן געהאט געהערט, אז נאך א פאגראם פון פעטליורא'ווצעס אויף יענעם שטעטעל, וואו הירש טאמאשפאלסקי האט געוואוינט, איז אין וועלכען עס זענען אויסגעהרג'עט געווארען א סך יידען, צווישען זיי אויך עטליכע מיטגלידער פון טאמאשפאלסקי'ס הויז געזינד — איז הירש טאמאשפאלסקי, מיט די איבערגעבליבענע פון זיין פאמיליע, אוועק קיין אויסלאנד.

און אויב די טאמאשפאלסקי'ס זענען טאקע דא אין אמעריקא, האט ר' אהרן ווייטער געטראכט. מוז ער זיי דא אפ-זוכען. אבער, געה זיך א נאדעל אין א וואגען שטרוי: ווי אזוי הייבט מען אן זוכען טאמאשפאלסקי'ן אין אמעריק?

דא איז ר' אהרנ'ען צו הילף געקומען מיט אנ'עצה זיין אייגענער זוהן. ער האט אנגעוויזען, אז קודם כל דארף מען דערגעהן, פון וואנען עס שטאמט דאס טעצעל.

ווי בעזאגט, האט דער זוהן געהאט דאס דאזיגע טעצעל בעקומען א מתנה פון א פריינד. דער פריינד איז געווען א בעקאנטער דענטיסט פון די בראנקס.

איז מען באלד אוועק צו דעם דענטיסט. צופרעגען ביי איהם, וואו און ביי וועמען ער האט דאס טעצעל געקויפט — און דארט איז דאס רעטעניש מיט'ן טעצעל אויפגעקלערט געווארען... עס האט זיך ארויסגעוויזען אזא מעשה:

דאס טעצעל האט דער דענטיסט'ס פרוי אפגעקויפט ביי איהר אייגענער דינסט-מעדעל, א יונגע אוקראינישע שיקסע, מיט'ן נאמען מאריאנא, וועלכע האט איינמאל דערצעהלט דער בעל הבית'טע, אז זי האט עטליכע שעהנע זילבערנע זאכען, וואס זי האט מיטגעבראכט פון דארף אין אוקראינע. דעם דענטיסט'ס פרוי האט זיך אפילו בעוואונדערט. ווי עס קומט צו א שיקסע זילבערווארג, האט מאריאנא איהר דערקלערט, אז די זילבער-זאכען זענען האנד-ארבייט. געמאכט פון פויערישע בעל-מלאכה'ס, אין די דערפער, און אז איהר מאריאנא'ס פאטער האט מיטגעבראכט אהער עטליכע אזעלכע זילבערנע ארטיקלען.

האט מען א נעם געטון באלד מאריאנא'ן אויפ'ן צימבעל. האט די שיקסע גאנץ בתמימות'דיג, צוגעגעבען, אז דאס וואס זי האט ווייזען דעם דערצעהלט איהר בעל-הביתטע, האט זי געהערט פון איהר טאטען, — יאקים הארלישענקא, וועלכער דינט פאר א נאכט-וועכטער ביי א בעקאנטען יודען.

אין אנהויב האט יאקים געפרובט צו פערערדען די ציינער אויף זיין ביטער-מושיצקען שטייגער. אבער לאנג האט ער נישט אויסגעהאלטען — און זיך מודה געווען... דאס זילבער איז געווען זיין חלק רוב, וואס מען האט אנגעראבעוועט אין יודישע הייזער אין דער צייט פון די בעריהמטע פעטליורא-פאגראמען אין אוקראינע...

יאקים האט זיך מודה געווען, אז ער אליין האט זיך בעטייליגט אין א צאהל פון די דאזיגע פאגראמען. אבער ער האט — פאלגענדיג או ף די קני און מיט טרערען אין די אויגען — געשווארען. אז ער האט הרגה, וואס ער האט געטון אז הצנט איז ער שוין גוט און פרום; און ער האט געבעטען, מען זאל נישט אויסזאגען זיין יודישען „באס". ווער און וואס ער איז אמאל. יאקים האט זיך אויך געשווארען, אז מעהר ווי עטליכע שטיקלעך זילבער, וואס זיין טאכטער האט פערקויפט האט ער קיין אמעריקא נישט געבראכט, און אז ביי איהם איז מעהר קיין שום זילבערווארג נישט געבליבען.

האט ר' אהרן און זיין זוהן האבען בעשלאסען צו טון וועגען אט דעם יאקים'ען — איז נישט וויכטיג. אינטערעסאנט איז נאר די מעשה. צו וואסערע בלוטיגע שפירען עס האט געפיהרט דאס פסח'דיגע זילבערנע טעצעל, וואס האט אזוי פיעל וואנדערונגען דורכגעמאכט, ביז ס'איז געקומען אויפ'ן טיש פון ר' אהרן פלאמיניק'ס זוהן אין ניו-יארק.

(שאג).

„העברעאישע וואך" אין אמעריקא.

ניו-יארק. (י.ט.א.) זייט דעם 7 מאי קומט פאר אין אמעריקא די העברעאישע וואך, וואס איהר צוועק איז צו פערשפרייטען די קענטניש פון העברעאיש צווישען די מאסען. גרויסע פארבערייטונגען זענען געמאכט געווארען פאר פערזאמלונגען איבער'ן גאנצען לאנד און דעמאנסטראציעס, אין וועלכע עס וועלען זיך בעטייליגען די קינדער פון די העברעאישע שולען און תלמוד-תורות.

נאכוועהענישען פון שטריגער פראצעס.

(ענדע פון זייט 3).

ערבייט האט זי אויך נישט געהאלפען זאגען קיין ליגען. נור אין איהר אנטשולדיגונג האבען זיך פערוויקעלט מיט שיקען מיט ווידיש און דער פון בעטען זיך די סתירות אין איהרע אויסזאגען.

נאך דער רעדע פון פערטיידיגער פראגט דער ריכטער ארויס דעם אורטייל.

די בעשולדיגטע ווערט פערמשפט אויף צוויי חדשים שווערער תפיסה אבער איהר שטראף ווערט איהר געשענקט, אויב זי וועט אין משך פון די קומענדיגע 5 יאהר זיך פערבעסערן.

דעם דאזיגען אורטייל נעמט די אנגעקלאגטע אויף מיט א ביטער געוויין.

—0—

לאדזער כראניק.

אונטערשטיצונגען פאר גייסטיגע אַרבייטסלאזע.

(ב) מארגען 11 אַ זייגער מיטאג וועט אין מאגיסטראַט אויסגעצאָלט די גייסטיגע אַרבייטסלאזע, וואס באַזיצען לעגיטימאַציעס פון 2600 ביז'ן סוף.

3500 אַרבייטער בעשעפטיגט אויף די עפענטליכע אַרבייטען.

(ע) אין דער צווייטער העלפט מאי איז די צאָהל אַרבייטסלאזע אין לאדז פאַרקלענערט געוואָרען. די סבה דערפון איז נישט די פאַרגרעסערונג פון די אינדוסטריע, נאָר דאס, וואס צו די אינוועסטיציע-אַרבייטען פון מאגיסטראַט זענען צוגענומען געוואָרען אַ סך אַרבייטער. צוזאַמען זענען איצט בײַ די אינוועסטיציע פלאַנטאַציעס און עפענטליכע אַרבייטען בעשעפטיגט 3.500 אַרבייטער.

זונטאג — אַ זיצונג פון קהלה-פערוואַלטונג.

(ג) זונטאג פאַרמיטאג וועט נאָך אַ לענגערע הפסקה פאַרקומען אַ זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג. אויף דער טאגס-אָרדנונג שטעהען אַ רייהע וויכטיגע פראַגען. די זיצונג זאָל, ווי מען גיט איבער, פאַרקומען אונטער'ן פאַרזיץ פון נייעם קהלה-פרעזעס ה' ב. רום, וועלכער איז שוין אפיציעל בעשטעטיגט אַלס פרעזעס.

היינט, דאנערשטאג, קומט פאַר אַ זיצונג פון דער טאקסירונגס-קאמיסיע בײַ'ן קהלה-עטאַט. עס ווערען ערלעדיגט די לעצטע אַרבייטען, און די קהלה-פערוואַלטונג טראַכט צו איצט צו בעשטעטיגען דעם בודזשעט פאַר 11927.

פערזאַמלונג פון צענט. סוחרים-פעראיין וועגען צוואַנגס-זונטאג-רוה.

(ג) אויפ'ן קומענדיגען זונטאג נאָכמיטאג רופט דער צענטראַלער יודישער סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פעראַנד (פעטריקאווער 10) אַ גרויסע פערזאַמלונג וועגען דעם צוואַנגס-זונטאג-רוה. אין דער פערזאַמלונג וועלען זיך בעטייליגען אַלע אָרגאַניזאַציעס פון די יודישע מיטעלע און קליינע סוחרים אין לאדז.

אַקציע פון רעגירונגס-קאמיסאַריאַט בילינגער צו מאַכען דעם פרייז פון ברויט

און קודם כל נישט צו געבען שעצקע אנשטאט מעהל.

די תבואה-זאַפּאַסען מוזען געמאַלדען ווערען אין דער וואיעוואָדזשטווע.

(ג) ווי בעקאַנט, האט דער רעגירונגס-קאמיסאַריאַט אונטערגענומען אַן אַקציע צו נעגען מיטעלמעסיגען וואוקס פון די פרייזען אויף ברויט. צוליב דעם רופט דער רעגירונגס-קאמיסאַריאַט די הינטע בעקער-פעראיינער דעם פרייז פון געבעקס. די בעקער'ס קאָנען נישט בעשטעהן אויף דעם ראַזיגען פאַרגרעסער-מען פרייז. די יודישע בעקער-מייסטער האָבען הערויבער זיך געווענדעט צו דער וואיעוואָדזשטווע און געבעטען, אַז אין דער קאמיסיע, וואס פערנעמט זיך מיט בעשטימען די פרייזען פון געבעקס, זאָל אַרײַנגעהן אויך אַ בעקער-מייסטער. אַ חוץ דעם האט די רעגולאַציע אַנגעווייזען דערויף, אַז דער צוקער פון דער רעגירונג צו די מילנער'ס, אַז זיי זאָלען אויסמאַהלען נאָר 65 פראָצענט מעהל, וועט גורם זיין שרצו, אַז דאס ברויט וועט זיין זעהר טונקעל און דאַרף קאָסטען מינדעסטענס מיט 6—7 גראָשען מיינער אויפ'ן קילא, לויט דער קאַלקולאַציע פון דער רעגירונג, ר. ה. 76 ביז 77 גראָשען אַ קילא, בעת דער רעגירונגס-קאמיסאַר ריזיקירט דעם פרייז פון אַ קילא אין דער הויך פון 70 גראָשען די...

רעגולאַציע האט זיך בעקלאָגט, אַז דאס מעהל, וואס ווערט געמאַהלען פון דאַנציגער תבואה (קיין אַנדער תבואה איז איצט אין פוילען כמעט ווי נישטא) קאָסט זעהר טייער, אויב די רעגירונגס-אָרגאַנען וועלען דוקא פאַרלאַנגען פון די בעקערס צו פאַרקויפען ברויט פון 65-פראָצענטיגע מעהל צום פרייז פון 70 גר. וועט זיך אונגאַנגען נישט לוינען צו באַקען.

דער וואיעוואָדע האט צוגעזאָגט זיך צו פאַראינטערעסירען מיט דעם ענין און ווי ווייט מעגליך, געבען אַ גינסטיגע תשובה.

די בעקער-מייסטער מוזען פאַרקויפען ברויט לויט דעם פרייז, וואס עס איז בעשטימט דורך דער רעגירונג, אויף געלטשטראַף אָדער געהעלפען געוואָרען אין פוילישען בעקער-צעך (לעשנא 1) אַ גרויסע פאַרזאַמלונג פון אַלע קריסטליכע און יודישע בעקער-מייסטער, פרי אַנצונעמען רעזאָלוציעס וועגען בעשלוסען מכח דער זאַך.

• • •

(ע) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האט דער וואיעוואָדע יאַשטשאָלט אונטערגענומען אַן אַקציע נישט צו דערלאָזען, אַז דאס ברויט זאָל געמישט ווערען מיט שוואַרץ מעהל און שעדליכע מישונגען. צוליב דער גרויסער קאָנקורענץ צווישען די בעקער, האט זיך לעצטענס בעוויזען אַ גרויסע צאָהל אומלעגאַלע ברויט, פון וואס פיל מענשען זענען קראַנק געוואָרען אויפ'ן מאָגען. וואיעוואָדע יאַשטשאָלט האט בעשטימט אַ קאמיסיע, וואס וועט האָבען די אויפגאַבע צו קאָנטראָלירען אין די בעקעריען דאס מעהל און דער קאמיסיע געהען אַרײַן פאָרשטעהער פון געזונדהייטס-אַמט.

• • •

(ב) געכטען האט דער וואיעוואָדע יאַשטשאָלט אַרויסגעגעבען אַ פאַראָרדנונג, אַז וועגען אַלע זאַפּאַסען תבואה דאַרף מען מעלדען אין פאַרלויף פון דער הינטיגער וואָך אין מאגיסטראַט. עס דאַרפען מעלדען די אַלע סוחרים, וואס פערזיצען תבואה און אייניגע לאַגערן, און פאַבריקס-לאַגערן, און געשעלפער. איבער 100 צענטנער דאַרף מען מעלדען די תבואה, וואס געפינט זיך אין פאַבריקס-לאַגערן, 50 צענטנער בײַ הורטאַווניקעס, און 5 צענטנער בײַ דעטאַליסטן, און 20 צענטנער בײַ אַגראַר-פראָדוצענטען.

די, וואס וועלען די פאַראָרדנונג נישט אָבהיטען, וועלען שטאַרק בעשטראָפט ווערען.

ווער דאַרף זיך היינט שטעלען אויף די פאָבאָר-קאמיסיעס?

(ב) היינט—נישט טעטיג.

מאָרגען דאַרפען זיך אויף דער ערשטער פאָבאָר-קאמיסיע אויף טראַוגוטאַ 10 שטעלען די פאָבאָר-אַנגעהעריגע פון יאָהרגאַנג 1906, וואס וואוינען אין שטח פון 2-טען קאמיסאַריאַט—N. O. P. R. S. T. U. W. Z. Ż.

אויף דער צווייטער קאמיסיע אויף זאַקאָנטנאַ 82 דאַרפען זיך מאָרגען שטעלען די פאָבאָר-אַנגעהעריגע פון יאָהרגאַנג 1906, וואס וואוינען אין שטח פון 9-טען קאמיסאַריאַט און וואס זייערע נעמען הויבען זיך אָן פון די ליטערעס: A. B. C. D. E. F. G. H. Ch. I. J.

אַ מיליאָן זלאָטים.

גרויסער פּראָצעס געגען פּולקאָווניק האַמעלאַס און קאַפּיטאַן פּאַגאַו.

(§ אין דריטען טאג פון גרויסען פּראָצעס געגען פּולקאָווניק האַמעלאַס און קאַפּיטאַן פּאַגאַו האט מען ווייטער אויסגעהערט די עדות. עס איז אויסגעהערט געוואָרען דער הויפּט-עדות מאַיאָר הײַנע וועלכער האט ערקלערט, אַז דעם פּולקאָווניק האַמעלאַס און דעם קאַפּיטאַן פּאַגאַו איז לויט אַ פאַראָרדנונג פון דעם גענעראַל פון דער דעוויזיע, צו וועלכער עס געהערען אַלע פּולקען, וואס שטעהען אין אין לאדז, געגעבען געוואָרען די פּאָלמאַכט צו דינגען הײַזער פאַר'ן געברויך פון דער אַרמעע. בײַדע אַנגעקלאַגטע אָפיצירען שמ'ען פאַר געוויסענהאַפטע און ערליכע מענשען. עס איז נישט בעקאַנט געווען, אַז די אַנגעקלאַגטע זאָלען האָבען פּערדינט בײַ די טראַנזאַקציעס. זעהר מעגליך, אַז דאַ האַנדעלט זיך וועגען פּראָוויזיע, וואס די אַנגעקלאַגטע האָבען בעקומען פון די הויז-בעזיצער נאָכ'ן פערענדיגען די טראַנזאַקציעס.

דער פּראָקוראָר נעמט דעם עדות אויף אַ לענגערן פערהער און ווייל בעווייזען, אַז ער, דער עדות איז נישט גוט אינפאָרמירט וועגען די טראַנזאַקציעס פון די אַנגעקלאַגטע פאַר דער אַרמעע.

דערנאָך ווערען אויסגעהערט ווייטערע עדות, וועלכע געבען גוט אויבער קיין נייעס.

דער היינטיגער יום-טוב אין „העלענובעק“:

אַלע יודען זענען איינגעלאַדען צו דער פייערונג.

(ג) ווי מיר האָבען שוין געמעלדעט, קומט פאַר היינט, דאנערשטאג, 3 נאָכמיטאג די פייערליכע גרונד-שטיין-לעגונג פון אַ נייעם גרויסען און מאָדערנעם בנין, וואס עס ווערט אויפגעפיהרט דורך דער פערוואַלטונג פון אינטערנאַט און אָרמען-היים אין „העלענובעק“.

די הינטיגע פייערונג האט אין אַלע קרייזען פון דער לאָדזשער בעפעלקערונג אַרויסגערופען אַ גרויסע פאַראינטערעסירונג צוליב דעם, וואס די נייע געבוידע איז בעשטימט פאַר די אָרימע פאַלקס-קינדער, וואס ווערען ערצויגען פאַר כשרע, קרעפטיגע און פּראָדוקטיווע לעבענסמענשען און יודען.

אין דער היינטיגער פייערליכקייט וועלען זיך בעטייליגען פאַרשטעהער פון רעגירונג, מאגיסטראַט און די פאַרשטעהער פון יודישען לאדז.

ווידער אַ פאַבריקס-שׂרפה.

(§) געכטען איז אין דער פאַבריק פון העניק רידמער, נאַרוטאָוויטשאַ 18, אויס־געבראָכען אַ שׂרפה אין די לאַגערן פון מאַטעריאַל. דאס פייער וואָלט געקאָנט אָננעמען אַ גרויסען פאַרם, ווען עס וואָלט נישט אָנגעקומען די פייער־לעשער, וועלכע האָבען נאָך אַנגעהויבען אַ רעטונגס-אַקציע. אין פאַרלויף פון אַ שעה, האט זיך אײַנגעשטעלט דאס פייער צו פאַרלעשען, די סבה פון דער שׂרפה איז נישט בעקאַנט, דער שאָדען איז אַ בעדײַטענדער.

די קראַנקען-קאַסע האט אַנולירט דעם בעשלוס

צו מאַכען די וואַהלען ערב סוכות.

אַנשטאַט ד. 9. וועלען די וואַהלען פאַרקומען ד. 16. אָקטאָבער.

(:) ווי עס איז שוין געוועהן געמעלדעט, האט די וואַהל-קאמיסיע פון דער קראַנקען-קאַסע אויף איהר פריערדיגער זיצונג איינשטימיג אָנגענומען דעם פאָרשלאַג פון ראַטמאַן מילמאַן, איבער-צוריקען דעם טערמין פון די וואַהלען אין דער קראַנקען-קאַסע פון 9. אויפ'ן 16. אָקטאָבער און פאַרצולעגען דער פערוואַלטונג אין דעם זין דעם וואַהל-טערמין צו ענדערן.

דינסטאָג איז די פראַגע בעטראַכט געוואָרען אויף דער פערוואַלטונגס-זיצונג פון דער קראַנקען-קאַסע.

דער פאָרזיצער ה' קלוזשינסקי האט ווידער דעם אָנגעגעבען אַ בעריכט פון דער וואַהל-קאמיסיע. און פון זיין זייט פאָרגעלייגט דעם בעשלוס פון דער קאמיסיע צו אַקצעפּטירען.

דער ענין האט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע דיסקוסיע. די „נ. פ. ר.“ האָבען פּער-לאַנגט, אַז די וואַהלען זאָלען דוקא פאַר-קומען אין'ם פריהערדיגען בעשטימטען טער-מין—דעם 9-טען אָקט. ד. ה. ערב סוכות. דאַגעגען די ראַטמענער פון דער סאָציאַליסטישער פּראַקציע, די ח"ח מילמאַן, קוק, ראָזענסקי האָבען אונטערשטיצט דעם בעשלוס פון דער וואַהל-קאמיסיע, דעם פריהערדיגען טערמין בטל צו מאַכען און צו בעשטימען די וואַהלען אויפ'ן 16. אָקטאָבער.

לויט דעם פאָרשלאַג פון די אינ-דוסטריעלער איז די אָפּשטימונג געווען אַ נאָמענטליכע. אין רעזולטאַט האָבען 8 גע-שטימט פאַר'ן נייעם טערמין, 3 דאַגעגען און 1 האט זיך אָפּגעהאַלטען.

ס'איז, אַלזאָ, בעשלאָסען געוואָרען צו רעווידירען דעם בעשלוס פון דער פרי-הערדיגער זיצונג און צו בעשטעטיגען די וואַהלען אויפ'ן 16-טען אָקטאָבער.

—0—

צום מאָרגענדיגען אַבצייכנונגס-טאָג לטובת דער שלום-עליכם-שולע.

מאָרגען, פרייטאָג, קומט פאַר אין אונזער שטאָט דער אַבצייכנונגס-טאָג לטובת דער העברעאישער עלעמענטאַר-שולע אויפ'ן נאָמען פון „שלום עליכם“. די יאָנגע גוטליכע ערציהערישע אַנ-שטאַלט, וואס עקזיסטירט שוין 12 יאָהר געפינט זיך איצט אין אַ קריטישען פינ-אַנציעלען מצב, וואס ציוונגט זי צו ווענ-דען זיך צו דער ברייטער געזעלשאַפט נאָך הילף. דער מאָרגענדיגער טאָג וועט קיינער אין דער שטאָט נישט פאַר... ...נאַציאָנאַלע ערציהונג אין דער העברעאישער שפּראַך, זענען דער גאַנ-צער עדות פון דער נוצליכקייט פון דער...

דאַזיגער אינסטיטוציע, וואס איז די איינציגע העברעאישע נאַציאָנאַל-פּאָלקס-עלעמענטאַר-שולע אין אונזער שטאָט. עס איז צו האָפען, אַז קיינער וועט זיך נישט אַבזאָגען צו קויפען דעם מאָרגענדי-גען אַבצייכענונג.

די פערוואַלטונג פון דער שולע וועגע דעם זיך צו אַלע אַנהענגער פון העב-ראַישער ערציהונג, צו קומען דעם (פון 9 פריה ביז 9 אָווענד) אין קאַנצעלאַריע (פּאָלודניאָוואַ 11 אָבצונעמען דעם מאַ-טעריאַל צו דער מאָרגענדיגער זאַמעל-אַקציע.

—0—

פערמאַכט באַרטשינסקי'ס פאַבריק

צוליב'ן סכסוך וועגען ענגלישען שבת.

(ב) ווי בעקאַנט איז אויף די לעצ-טענס אָבגעהאַלטענע פאַרזאַמלונגען פון די פאַבריקס-דעלעגאַטען און דער טעקס-טיל-אינדוסטריע בעשלאָסען געוואָרען דורכצופיהרען פּראָטעסט-שטרייקען אין די פאַבריקען, אין וועלכע דער ענגלי-שער שבת ווערט נישט אָפּגעהיטען. דער שטרייק דאַרף, לויט'ן בעשלוס, נישט פאָרקומען דוקא אום שבת, נאָר יעדען טאג אויף שעה.

נעכטען, ווען די אַרבייטער פון באַר-טשינסקי'ס פאַבריק זענען אין דער פריה געקומען, ווי געוועהנליך, צו דער אַרבייט, האָבען זיי געטראָפען פערמאַכט די טויערן. אין אויגענבליק איז אויף זיי אַרויס די אינזשענערען און דער ה' באַרטשינסקי, וועלכער האט ערקלערט דער אַרבייטער ערקלערט, אַז צוליב די לעצטע שטרייקען מוז ער פערמאַכען די פאַבריק אויף אַ'אומבעשטימטער צייט.

די אַרבייטער זענען תיכף אוועק אין פעראיין „פּראַצאַ“, וואו עס זענען בעלד צוזאַמענגערופען געוואָרען די פאַרשטעהער פון באַרשינסקי'ס טעקסטיל-פּעראיין און פון די קלאַסען-פעראיינען. עס איז פאָרגעקומען אַ מיטינג, אויף וועלכען די רעדנער האָבען אָנגעוויזען, אַז באַרטשינ-סקי האט ערקלערט אַ לאָקאַוט די אַר-בייטער, ווייל זיי ווילען, אַז דער ענגלי-שער שבת זאָל אָפּגעהיטען ווערען. זיי האָבען דערבײַ אונטערשטראָכען, אַז דער דאָזיגער לאָקאַוט וועט זיין דער אַנהויב פון אַ סדרה שווערע קאָנפליק-טען אין דער אינדוסטריע.

נאָך די רעדעס איז אָנגענומען געוואָ-רען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

די פערזאַמעלטע פּראָטעסטירען קעגען שאַרפסטען געגען דעם שליסען די פאַב-ר.ק. בעטראַכטענדיג דאס אַלס אונגע-רעכטיגקייט. די אַרבייטער איז ערלויבט צו שטרייקען און דערפאַר דאַרף מען זיי נישט בעשטראָפען מיט פערמאַכען די פאַבריק.

די פערזאַמעלטע אַרבייטער פאָדערן אויסצוצאָהלען זיי פאַר 14 טעג, ווייל די פאַבריק איז פערמאַכט געוואָרען אַיידער עס איז די אַרבייטער געגעבען געוואָרען אַ 14-טאָגיגע קינדיגונג און איידער עס איז זיי אויסגעצאָהלט געוואָרען פאַר-אויס. די אַרבייטער בעשליסען נישט צוצוטרעטען צו דער אַרבייט, ביז די פאַבריקס-דירעקציע וועט זיי נישט בע-צאָהלען פאַר'ן ענגלישען שבת.

נאָכ'ן מיטינג איז אַ דעלעגאַציע אוועק אין דער פאַבריק און אָבגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט דער דירעקציע פון דער פאַבריק.

היינט אַ פּראָטעסט-מיטינג געגען צוואַנגס-זונטאג-רוה אין האַנדווערקער-קלוב.

(:) היינט 8 אָזייגער קומט פאַר אין לאָקאַל פון האַנדווערקער-קלוב פּאָלודניאָוואַ 4 אַ פּראָטעסט-מיטינג געגען צוואַנגס-זונטאג-רוה. מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען: דעפ. ד"ר ראָזענבלאַט, לאָוונק יאַקעל און אַדווֹ צימערמאַן.

אויף דער פאַרזאַמלונג וועלען אויך אַרויסטרעטען וועלען אייניגע זעהר וויכ-טיגע שטאָט-ענינים.

ס'איז צו האָפען, אַז די פאַרשטענדיגע פּראַגע וועגען צוואַנגס-זונטאג-רוה וועט ציהען אַ גרויסען עולם האַנדווערקער צום פּראָטעסט-מיטינג.

אויסגעגליטשט זיך און צובראָכען אַ פוס.

(§) אויף וואָלטאָרסקאַ גאַס האט זיך אויסגעגליטשט און צובראָכען אַ פוס דער 30-יעהריגער מענדעל ראָטשטיין פון דער וועלכער גאַס 25. ראָטשטיין איז אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

איבערגעפאַהרען געוואָרען פון דער פּאַנאַטאָוויץ.

(§) אויף פּילסודסקי גאַס איז איבער-געפאַהרען געוואָרען דורך דער קאַרעטע פון דער שטעטישער פּאַנאַטאָוויץ דער אַרבייטער אַנטאַני שלאָנסקי. דער דאָק-טאָר פון דער פּאַנאַטאָוויץ האט איהם ערשטע הילף.

טעאַטער „כּלאַ“

אַ. פּאַליאַקאָוו, ל. ראַבינאָוויטש, אַ. אַניעלאַ, ב. באָריסאָוואַ.

ווײַטערדיגע גאַסטראָלען פון די אַרטיסטען ליבלינגע פון לאָדזשער פּובליקום

שבת 3,30 נאָכמ. צו בילינגע פרייזען פון 80 גר. ביז 2,50

דער רבי מיט דער רביצין

דער שמש אין דער מיט

אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון גאָלדבערג

הויפּטראָלען: משה—פּאַליאַקאָוו, פּאַטעל—ראַבינאָוויטש, פּאַמפּאַנעט—באָריסאָוואַ.

שבת און זונטאג 9 אָוונד

קאַווקאַזער ליבע

אין 3 אַקטען פון פרײַמאַן.

הויפּטראָלען: מאַרקאָוויטש—פּאַליאַקאָוו, אַניוטאַ—באָריסאָוואַ, איסאַק—ראַבינאָוויטש

1-טער אַקט: קינאָ-בילד דאס אָפּפאָהרען פון איסאַק'ן פון מאָסקווע נאָך קאַווקאַז.

2-טער אַקט: אויף די קאַווקאַזער בערג

3-טער אַקט: די הייסע קאַווקאַזער ליבע

מיטווירקונג פון אונזער בעקאַנטען אַנסאַמבל: פּריוען: אַניעלאַ, באָריסאָוואַ, בעזמאַן, גאָלדשטיין, פּאַדערמאַן, מאַכאַראָווסקאַ. מענער: פּאַליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, באַלבירסקי, פּאָליאַנסקי, אַריעל, אייזענבערג.

כאָר און אָרקעסטער אונטער לייטונג פון ל. זעלמאַן. אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן.

בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער. נאָרדעראַבע פרייז!

... גרויסע פּאָפּולערע פּרעזען. פון 80 גר.—2.50 די ...

אַ שטיל-שווייגער, וואָס רעדט דאָך!

דעם 15. מאי ד. י. האָבען מיר זיך געוואַנדען צו דער האַנדווערקער-באַנק, פּאָלודניאָוואַ 4, וועגען דעם געזעלשאַפט-ליכען קרעדיט, וואס איז אויסגעוואַקסען אונטער איהר דירעקטער אינטערעסיר-צונג מיט און ווירקונג — וועגען דעם הינטעל-מאַכער קאָאָפּעראַטיוו.

ווער עס קען די פערהעלטניסען, ווייסט צונגער צונויפגעבינדען עס איז די באַנק מיט'ן קאַסע. דער פיהרער פון קאַסע, איז וויצע פּרעזעס פון באַנק און איז נישט קיין דאָרט אין זיין פּריוואַטען נאָמען נאָר אַלס פאַרטרעטער פון באַנק. קיין סום ערנסטער שריט איז נישט געטאָן געוואָרען אָן ראַט און הסכמה פון די אָנפיהרער פון באַנק און נישט נאָר אַ ריין פּלאַטאָנישע ליבע איז געפיהרט געוואָרען מיט'ן קאַסע, מען האט פינאַנ-סירט און אַבליגירט די גאַנצע אונטער-נעמונג. (וואס מען האט צוריקבעקומען בלייבט לעת עתה אַ סוד).

עס איז אַ געוועהנליכער חוק לגבי די מיטגלידער פון באַנק נישט צו וועלען זיי אויפקלערען די לאַגע (און מען איז דאָך נפיש נישט קיין פּריוואַט בענקעל אויך).

מיר ערקלערען, דאס די באַנק איז מיט אַלעמען פּעראַנטוואָרטליך פאַרן קאָאָפּעראַטיוו. (זי האט איהרע פאַרטרע-טער דאָרט) אונזערע פראַגען זענען גע-נוג אָנזעהענדיג געווען דאס מען זאָל אויף זיי ענטפערן און אויב די באַנק ענטפערט נישט ווייזט די גאַר דאס איהר לאַגע איז אין קלעם.

מיט אַכטונג

מיטגלידער פון קלוב און פון באַנק פּאָלודניאָוואַ 4

אלי' בערמאַן, חיים לוסטמאַן, ש. בער-ליגסקי און אַבראַהם נעכעשיצקי.

אַ נייע פראַקציע אין שטאָט-ראַט.

(ב) אין היגען שטאָט-ראַט איז געבענ-דעט אַ נייע פראַקציע פון ראַטמענער מיט'ן נאָמען קריסטליך-נאַציאָנאַלער קלוב. די ראַטמענער פון דער פראַקציע זענען אַרויסגעטרעטען פון די פּראַקציע די נייע פראַקציע שטיצט אונטער די רעגירונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

פּאַסט-פּעקלעך קיין אויסלאַנד

(ע) די פּאָסט-דירעקציע האט בעקומען אַ מיטטיילונג פון דער הויפּט-פּאָסט-דירעקציע אין וואַרשע וועגען עפעס געגען אין דער אָרדנונג פון אַנגעמען צו שיקען פּעקלעך אין געוויסע לענדער. קיין האָלאַנד ווערען ערלויבט צו שיקען פּעקלעך פון 5 ביז 10 קילא געגען אַ צאָהל פון 5.50 פראַנק. צו יעדען פּעקל מוז צוגעלייגט ווערען אַ פאַקטור וועגען אינהאַלט פון פּעקל. אויך קיין אַפריקאַ און יאַפּאַן קען מען שיקען פּעקלעך פון 10 קילא.

איבערגעפאהרען געוואָרען דורך אַ טראַמוואַי.

(§) אויף זשגאָוסקאַ גאַס איז איבער-געפאַהרען געוואָרען דורך אַ טראַמ-וואַי, בעת ער האט געוואָלט אַריבער-געהען די גאַס, דער סוחר אַהרן ריינהאָלץ פון אַנדזשעיאָ 39. די גרויסע-ציגענע פּאַנאַטאָוויץ האט איהם אַ ערשטע הילף צושטאַנד אָבגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אַפּאַרלאַשטש און געריכט-ליכע אויסזיכט.

(ע) דאס געריכט האט ערקלערט אַ'ן איבערלאַשטש דער פירמע „מ. ראַבי-נאָוויטש“, אונטער'ן פאַרמעגען פון דער פירמע איז בעשטימט געוואָרען אַ גע-ריכטליכע אויפזיכט.

דאס געריכט האט אויף דער זעלבע-ר זיצונג ערקלערט אַן אַפּאַרלאַשטש דער פירמע עמיל ראַאַטש.

שטאַייקענדע מעטאַל-אַרבייטער אין טשענסטאַכאָוו קומען זיך נאָך אונטערשטיצונגען קיין לאָדז.

(ע) אין טשענסטאַכאָוו איז אויסגע-בראָכען אַ שטרייק פון די מעטאַל-אַרבייטער. די לעצטע האָבען זיך געווענדעט צו די היגע מעטאַל-אַרבייטער, וועלכע האָבען, ווי בעקאַנט, אויך אַרויסגע-שטעלט לוין-פאָדערונגען, צו סאָלידאַרי-זירען זיך צום שטרייק.

העברעאישע פאָרלעזונג פון ה' ש. טשערנאָוויטש.

היינט, דאנערשטאג און אווענד קומט פאַר אין „כּלאַ“ די לעצטע פאָרשטעלונג פון דער אָפּערע פון באָמערן. דאס איז דער עטליכע נאָכמאָלען אין לאָדז זענען אַרויס מיט אַ גרויסען ערפאָלג. עס ווערט געשפּילט „דעמאָן“ פון רובינ-שטיין.

היינטיגען שבת, 5 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאַר אין לאָקאַל פון דער ציונים-טישער אָרגאַניזאַציע אַ פאָרלעזונג פון בעקאַנטען העברעאישען שריפטשטעלער און סעקרעטאַר פון ועד הלאומי אין ארץ ישראל ה' שמואל טשערנאָוויטש (ספּמוך) אויף ד.ט. „תחת שמי ארצנו“.

די פאָרלעזונג וועט געוויס פאַראינטערעסירען די פרייזע העברעאישע קרייזען אין אונזער שטאָט.

נעכטיגע פּרעמיערע פון „אַזאַזעל“.

בײַ אַ פולגעפּאַקטען זאַל און „פילהאַרמאָניע“ איז נעכטען געשפּילט געוואָרען די פּרעמיערע פון ס. פראַנצאָס פון „אַזאַזעל“. די געלונגענע נומערן אין די פיינע רעפּראַזענטאַציעס האָבען זעהר גוט אויסגענומען בײַם עולם און די אַרטיסטען און זענען אויפגענומען געוואָרען מיט אָוואַציעס.

פון סוחרים- און פאַבריקאַנטען פעראיין (פּאָלודניאָוואַ 15).

אויף דער לעצטער זיצונג האט די פערוואַלטונג זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן:

פרעזעס: ב. רוס, וויצע-פרעזעס: מ. ס. בראָנאָווסקי, ד. ציגמאַן. סעקרעטאַר: י. דונקעלמאַן, קאַסירער: ש. שירלאָווסקי, וויצע-קאַסירער: א. דוויאָלעקסקי, הירש: מ. ביאַלער.

וואס ווערט היינט געשפּילט

אין די טעאַטערן און קינאָס

פילהאַרמאָניע — קלעזקאָנצערט-טעאַטער „אַזאַזעל“ — 3-טער פּרעמיערע.

שטעטיש טעאַטער „ווערטיפּעם אַגראַ-דזענ“.

סקאַלאַ: גאַסטשפּילען פון מאַמאַרטער „דעמאָן“.

פּאָפּולאַרני — „טרענגלאַטאַס“.

לונאַ: — „משוגעים-הויז“.

גראַנד-קינאָ: — „די, וועלכע אין גאַ... פאַטאַע געוואָרען“.

גאַזעשמשי: — „פרינץ פּרינער“.

אַדריאַ: „דאס — לעבען מענשען מיט פון געטער“.

דרינגענדער פארשלאג פון לינקע נ. פּ. ר. פונאנ-דערצולאזן דעם לאדזער שטאט-ראט.

(ג) אויף דער געשטריגער זיצונג פון לאדזשער שטאט-ראט האבען די לינקע פ"ס ארייגעטראגען א דרינגענדען פאר-שלאג צו ווענדען זיך צו דער רעגירונג מיט א פארשלאג פונאנדערצולאזען דעם שטאט-ראט. דער דרינגענדער פארשלאג ווערט מאטיווירט דערמיט, וואס דער שטאט-ראט האט זיך שוין אויסגעלעבט און עס איז נישטא קיין פעסטע מעהר-הייט, וואס זאל אנפיהרען מיט די שטא-טישע אנגעלעגענהייטען. די ראטמענער ליכטענשטיין, האלענדערסקי, און ראַ-פאלסקי האבען זיך ארויסגעזאגט, אז דער שטאט-ראט זאל זיך אליין פונאנ-דערלאזען און נישט ווארטען ערשט אויף א דעצידיע פון דער רעגירונג.

ווען מען האט געשטעלט דעם פאר-שלאג צו דער אבשטימונג האבען זיך די רעכטע ראטמענער ארויסגעשטעלט פון זאל אזוי, אז עס איז נישט געווען קיין קווארום און מען האט געמוזט שליסען די זיצונג.

טעקסטיל-שטרייק אין ביאליסטאק.

ביאליסטאק, 25 מאי (א.ט.) די אונטערהאנדלונגען צווישען די טעקסטיל-אינדוסטריעלער און די ארבייטער זיינען איבערגעריסען געווארען צוליב דעם, וואס די אינדוסטריעלער האבען נישט מסכים געווען צו דער געפאדערטער הוספה פון 30 פראצענט. עס שטרייקען 3200 ארבייטער.

די רעגירונג זאל שליסען די געזעל-שאפט „זאכענטא שטוקי פּיענקניך".

ווארשא, 25 מאי (טעלעפאניש) אין די רעגירונגס-קרייזען הערשט א שטארקע אויפרעגונג צוליב דעם בע-שלוס פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער קינסטלער-געזעלשאפט „זאכענטא שטוקי פּיענקניך" נישט צו בעערען דעם אנדענקען פון פרעזידענט נארוטאוויטש.

אין די רעגירונגס-קרייזען איז מען געקומען צו דער איבערצייגונג, אז די דערמאנטע געזעלשאפט פיהרט א מע-טאדע (?), וואס שטעהט איבער די ראַה-מען פון איהר סטאטוט און אנשטאט צו פלעגען די קונסט פערנעמט זי זיך מיט פּאליטישע ענינים.

דאס בילדונגס-מיניסטעריום זאל צוליב דעם ארויסטראגען א פארשלאג צו שליסען די געזעלשאפט, און ווי מען שטעלט זיך פאר, וועט דער פארשלאג אנגענומען ווערען.

—o—

א שפּאלטונג אין נ.פּ.ר.-אישען טעקסטיל „פּראצא".

(ב) מיט א צייט צוריק האט זיך מיט דעם פעראיין „פּראצא" פעראייניגט דער פעראיין „איינוניקייט". ווי בעקאנט איז צווישען די נפ"ר פארגעקומען א שפּאלטונג. דער פעראיין „פּראצא" איז געבליבען ביי די לינקע נפ"ר, דער פעראיין „איינוניקייט" איז געבליבען אונטער פיהרערשאפט פון די רעכטע, וואס די „פּראצא" איז געבליבען ביי די לינקע. געלעמען האט די פערוואלטונג פון „איינוניקייט" ערקלערט דער פערוואלטונג פון „פּראצא", אז זי טרעט ארויס און בילדעט א זעלבסט-שטענדיגען טעקסטיל-פעראיין.

שטרייק פון די בוי-ארבייטער.

(ב) מיט א צייט צוריק האבען די בוי-ארבייטער ארויסגעשטעלט א פאדערונג צו העכערען די שכירות אויף 140 פּראַ-צענט. אויף דער קאנפערענץ צווישען די פארשטעהער פון די ארבייטער און אונ-טערנעמער, וואס איז פארגעקומען ביים ארבייטס-אינספעקטאר, האבען די אונ-דערנעמער אויסגעדריקט די גרייטקייט צו געבען א הוספה פון 27 פּראצענט. די ארבייטער האבען דערויף נישט מסכים געווען און עס איז מעגליך, מען וועט ערקלערען א שטרייק.

די-ווארשאווער מאנארכיסטען האבען גארנישט קיין מאנארכיסטישע מאניערען

זיי האבען געדונגען אגיטאטארען צו די וואהלען און איצט ווייזט מען זיי א פייג.

ווארשא, 25 מאי (טעלעפאניש) די פּוילישע מאנארכיסטען, וואס זיינען גע-גאנגען צו די וואהלען צום ווארשאווער שטאט-ראט און בעקומען אויס... א פּאר הונדערט שטימען, זעהען עס נישט אזוי פיינלדיג, ווי עס פאסט פאר א געזעל-שאפט, וואס וויל רופען האבען א מלך מיט א קרוין. די דאזיגע „אריסטאקראַ-טען", ווייזט אויס, האבען גאנץ פּראס-טע דעמאקראטישע אפּעטיטען אבער קיין גרא-שען ביי דער נשמה צו בעצאהלען די גע-דונגענע יונגלייט, וועלכע האבען גע-פיהרט פאר זיי די אגיטאציע אין טאג פון די וואהלען, האבען זיי נישט.

נעכטען זענען די יונגלייט ארויפגעקו-מען אין לאקאל פון די מאנארכיסטען און געפאדערט שכר טרחה פאר דער ארבייט. דער סעקרעטאר האט זיי אבער אפגעזאגט, מאטיווירענדיג, אז די קאסע איז פוסט און קיין פרוטה פון וואגען צו געבען געלד האט ער אויך נישט. די יונגלייט האבען איהם געמאכט א קאצען-מוזיק און מיט א פייטשל אין געדרענג האבען זיי אנגעהויבען צו פערווא-רפען מיט טישלער און בענקלער, וואס האבען זיך געפונען אין לאקאל.

זעהענדיג, אז ער קען נישט פטור ווערען פון זייערע „אגיטאטארען", האט דער סעקרעטאר ארויסגערופען די פּא-ליציי נאך הילף. ווען די פּאליציאנטען זענען אנגעקומען, האבען די יונגלייט אנ-געהויבען צו שרייען, אז אין לאקאל גע-פינט זיך א גאנצער סקלאד פון ביקס-ען און קוילען. די פּאליציי האט גע-מאכט א רעוויזיע און דער רעזולטאט איז געווען, אז קיין געווער-סקלאד האָ-בען זיי נישט געפונען נאר א דריי ביק-סען און אביסעל אמוניציע האבען זיי יא געפונען.

די יונגלייט זענען אלע נישט אפגעטרע-טען פון לאקאל און די פּאליציי האט דארט געמוזט שטעהן א שטונדע פאר שעה אבצוזאגען די תמרה, וואס האבען בשום אופן נישט געוואלט אוועק פון דארט ווי זיי בעצאהלען שכר מירתח, ווייל מיר זענען נישט מחויב צו וואַרטען — האבען זיי גע'טענה'ט — אויסצורייסען זיך בחנם דעם האלז.

ענדליך זענען זיי אוועק און יעצט ווערט געפיהרט אן אויספארשונג צי דער מאנארכיסטישער וואהל-קאמי-טעט דארף בעצאהלען זיינע געדונגענע אגיטאטארען אדער נישט.

—o—

אדער אן אָפענע מלחמה, אדער א פולשטענדיגע פערשטענדיגונג צווישען ענגלאנד און רוסלאנד:

בערלין, 25 מאי (אמע) די דייטשע פּרעסע איז אין דער מיינונג, אז מ'מוז איצט ערווארטען, אז די דיפּלאמאטישע בעציהונגען מיט רוסלאנד ווערען אונטער-געריסען, שריט צו א ניי-פערצווייגטער אקציע, וועלכע וועט זיכער ארויסרופען די אויסער-אייראפּעאישע געשעהענישען, וואס קען דערפיהרען אדער צו אן אָפענע מלחמה מיט רוסלאנד, אדער צו א פול-שטענדיגער פערשטענדיגונג צווישען ביידע מלוכות.

קאנאדע נישט צופרידען מיט באלדווינ'ס דעקלאראציע.

אטאווא, 25 מאי (אמע) די קאנא-דער רעגירונג וועט מארגען אבהאלטען א פערזאמלונג וועגען באלדווינ'ס דעקלא-ראציע אין ענגלישען פּארלאמענט.

פאר קאנאדע איז דאס א זעהר דרא-סטישע פראגע ווייל, ווייל דער עקספּארט פון קאנאדע קיין רוסלאנד איז אין די לעצטע יאהרען שטארק אויסגעוואקסען.

סאלא (חיים שלמה) פרעהליך ז"ל

סאלא פרעהליך איז געשטארבען.

די טרויעריגע בשורה וועט זיך היינט ארייננעמען אין די געשעפטען פון פּעטרי-קאווער און נאוואמיעיסקא, פון אלט-שטאט און באלוט און בעדעקען מיט טרויער דאס גאנצע יודישע סוחרטום אין לאדז.

מיט 32 יאהר צוריק איז ער אלס 14 יעהריגער יונגעל אנגעקומען פון קליי-נעם שטעטעלע בראשקי קיין לאדז.

דער יונגער פעהיגער סאלא ווערט א אנגעשטעלטער אין דער פירמע פון „קרושע און ענדער" און אין א קורצע צייט ארום אוואנסירט ער, א דאנק זיי-נע געניאלע פעהיגקייטען אויפ'ן פּאס-טען און פערנעמט אין דער פירמע אנ אנגעזעהענעם אמט אלס מיטלער רייזענדער. און די דאזיגע יאהרען האט פרעהליך צייט זיך צוצוקוקען צו די בע-דערפענישען פון לאדזשער יודישען סוחר-טום און ער הויבט אן צו פיהלען די נויטיגקייט פון אויפשאפען די צושפּלי-טערטע און צעריסענע עדה פון יודישע סוחרים אין לאדז און איין גרויסער אר-גאניזאציע.

די ארגאניזאציע פון לאדזשער יודישען סוחרטום ווערט ביי איהם אן אידעאל, א חלום, וואס מוז און וועט פערווירקליכט ווערען, אבער נישט אזוי לייכט איז עס איהם אנגעקומען. מען בעטראכט איהם אלס א שווארמער און טרוימער. מען צווייפעלט אין די אויספיהרליכקייט פון דער אידעע. מען שמייכעלט איראניש.

פרעהליך איז נישט פון די, וואס וועלען זיך מייאש זיין און ווערען אנטמוטיגט. ער קעמפט קעגען אלע שטערונגען. ער רופט צונויף בעראטונגען און פערזאמלונגען, ער ווייזט אן אויף דער וויכטיגקייט פון ארגאניזאציע און ענדליך האט ער מיט 10 יאהר צוריק דערלעבט צו זעהן, ווי זיין הארצענס-חלום ווערט פערווירק-ליכט און נעמט אן רעאלע פארמען. די סוחרים-ארגאניזאציע איז געווארען א געשעהענער פאקט. דאס וואונדער איז געשעהען און די צושפּליטערטע עדה האט זיך ארגאניזירט אין צענטראלען סוחרים-פעראיין פון לאדזשער וואיעוואדשאפט (פּעטריקאווער 10).

פיל צרות האט דאס לאדזשער יודישע סוחרטום געהאט אויסצושטעהן אין משך פון די 10 יאהר, רדיפות נאך רדיפות, שונאים ווילען חאראנירען דעם יודישען מסחר. ס'האנדעלט זיך מיט שטייערן. דער יודישער סוחר ווערט דער-דריקט און דערשטיקט אונטער דעם משא. און דא איז פרעהליך ערשינען אויף דער וואך און געראנגלט ווי עס האט זיך געלאזט פון א אנטשלאסענעם. ער נעמט אונטער פּראטעסט-אקציעס, ערגאנט מעמאריאלען צו דער רעגירונג, שטעלט זיך בראש פון דעלעגאציעס און זיין שטים ווערט געהערט, ער ראטעוועט הונדערטער יודישע רואינירטע סוחרי'שע פאמיליעס, העלפט זיי שטעלען אויף די פיס.

ער זעהט, אז פאר'ן יודישען סוחר איז פערשלאסען דער איינציגער לעבענס-בשרות און מסחר. ער ווערט דערשטיקט צוליב מאנגעל אין קרעדיט, נעמט ער זיך אן מיט ניייע מוט און פרישע כחות און אין א גאנץ קורצער צייט שטעלט ער אויף די קאאפּעראטיווע סוחרים-באנק (פּעטריקאווער 41).

פיל, זעהר פיל, האט פרעהליך גע-ליטען פאר די יודישע בעשולדיגונג אין לאדז, ער בעקומט דאנק-בריף פון פערשידענע רבנים. דערנעבען אויך פון אלעקסאנדערער און מאלאמש-שאווער רבי פאר זיין אפגעווירקטער ארבייט לטובת די פעראיינטע סוחרים.

זייענדיג שטענדיג אין קאנטאקט מיט דער גרויסער יודישער מאסע, ווערט ער גייסטיג אויך איבערגעגעבענער, דער אמאליגער אסימילאטאר ווערט א נאציאנאלער ייד און ציהט צו צו דער אר-בייט אין סוחרים-פעראיין אזעלכע נא-ציאנאלע עסקנים, ווי: דעפּ. ד"ר ראָ-זענבלאט און סען. מענדעלסאן און פיל אנדערע.

אנשטרענגונגען פון דער שווערער אר-בייט ווערט פרעהליך קראנק, ער האט אבער נישט קיין צייט צו ליגען און די יודישע צרות יאגען איהם ארויס אין גאס, וואו ער מוז שטעהן אויף דער וואך און העלפען און דא איז געשעהן דאס אומגליק. ער האט זיך פערקיהלט און נאך א פּאר טעג ראנגלען זיך מיט'ן טויט האט ער אויסגעהויכט זיין איידעלע נשמה.

זאל איהם די ערד גרינג זיין!

סכסוך צווישען ווירטסלייט און דער דירעקציע פון די צופאהר-טראמוויי.

(ב) מיט איניגע טעג צוריק האבען די ווירטסלייט פון די הייזער אויפ'ן וועג קיין רודא-פּאביאניץ זיך געווענדעט צום סטאראסטא זשעווסקי מיט אן אנקלאגע אויף דער דירעקציע פון די צופאהר-טראַמוויען, באשר די דירעקציע האט אויף אן אנגערעכטען אופן צוגענומען פרעמדע ערדען כדי צו בויען א לייניע פאר די צופאהר-טראמוויען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער סטאראסטא זשעווסקי גערופען א קאנ-פערענץ פון ביידע צדדים. די פארשטעהער פון דער דירעקציע האבען בעוויזען, אז די ערד געהערט זיי. צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו בעשטימען א קאמיסיע, וואס זאל האבען די אויפגאבע אויסצוגלייכען אלע ספקות, וואס ענט-שטעהען צווישען דער טראמוויי-דירעק-ציע און די ווירטסלייט פון רודא-פּאביא-ניצער שאסייע אין צוזאמענהאנג מיט'ן בויען די נייע ליניע.

הלוואות צו בויען נייע הייזער.

(מ) מאגיסטראט, ד. 23 מאי איז פארגע-קומען א זיצונג פון אויפבויאונגס-קא-מיטעט.

נאכדעם, ווי עס איז בעערט געווא-רען דער אנדענקען פון פערשטארבענעם מיטגליד פון קאמיטעט, דעם יודישען ראטמאן קעניגסבערג, האט דער פארזי-צענדער וויצע-פרעזידענט גראשקאווסקי אבגעגעבען א בעריכט פון דער אינטער-ווענציע אין ווארשא וועגען בעקומען קרע-דיטען אויף בוי-צוועקען. דער פערזאמ-לונגס-פיהרער האט מיטגעטיילט, אז פון היינט און וועלען נאר בעקומען קרעדי-טען די פערזאנען, וואס האבען מיט אייגענע מיטלען אויפגעבויט די הייזער ביז צום דאך, די קרעדיטען וועלען נאר גע-געבען ווערען אויף אויסצופערטיגען די הייזער.

נאכ'ן ערלעדיגען נאך עטליכע ענינים איז צוגעטיילט געווארען הלוואות פאר פאלגענדע פערזאנען:

י. ק. פּאזנאנסקי, ציגעל-קרעדיט 6.700 זל., קאנדוקטאר - דרוזשיצקע קא-ראלעווסקא גאס — 346.000 זל., י. פּוי-לער 1. מאי 73 — 159.000 זל., אַק-ציען-געזעלשאפט „מאגא" — 63000 זל. י. האפּטשינסקי פּיאלקאווסקי 19 — 43.000 זל., ברענער, פּעטריקאווער 289 — 188.000 זל., מ. גראנער, מאגיסטראט-צקא 14 — צוגאב-הלוואה, 4000 זל., י. מ. סאמקאוויטש, זאכאדניא 68 — 50 טויזענד זל., ד. פּרושינאווסקי, ליפּאווא גאס 31 צוגאב-הלוואה — 5000 זל., מ. וואימשאק, פּרעזשינסקא 73 צוגאב-הלוואה — 6.00 זל., שפּיגעל, קאלקאווא גאס 2 — 42.000 זל., „אגניסקא", פאב-ריק 6 — 196.000 זל., מ. אדאמאי-וויטש — פּיאסקאווסקא 7 — 90.000 זל., גאדאמסקי, ווילקאווסקא 21 — 17.000 זל. דעם מאגיסטראט — 1 מאי ליצאן 825.000 זלאטים.

—o—

קאמיסיע פאר זעלבסט-פערוואלטונגס-ענינים.

(ב) לויט דער איניציאטיווע פון סטא-ראסטא זשעווסקי איז אין לאדז געשא-פען געווארען א קאמיסיע אויסצוארבייטען א פּלאן פאר דער שטארקונג פון דער זעלבסט-פערוואלטונג. אין דער קאמיסיע זענען ארייין דירעקטאר זאלעמאן, ליפּשיץ פון סטאטיסטישען אמט, ראַ-סעט, מיטשישלאוו הארליץ און ריבלער, פּויעלשלאג.

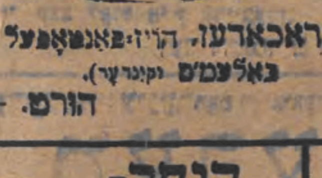

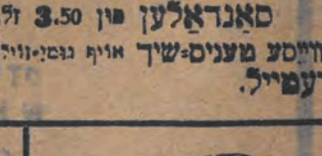

סאנדאלען פון 3.50 זל.
ווייסע טענים-שיך אויף גומי-זויל.

סקאראכאדע. הויז-פאנטאפעל
באלעמ'ס (קינדער).

הורט. — דעטייל.

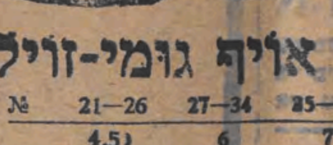

הנחה-קופאן.
דער בעזיצער פון דעם קופאן בעקומט א ראבאט (1 זל.) ביים קויפען א פּאר שיך.

לייוונטע אויף גומי-זויל

№	21—26	27—34	35—40	41—46
פּרייז זל.	4.50	6	7	8

בעקומט איך אומזיסט 4 הנחה-קופאנען צו 1 זל. אבצושניידען זיינע בעקאנטע.

סקלאד פון לייווענטע שיך און סאנדאלען
אין לאדז, אנדראַווא 2. (רוג נאחאָפּיעסקא).

פילהארמאניע

גאסטשפּילן פון ערשטען יודישען ווארשעווער מיניאטור-טעאטער

אזאזעל

היינט דאנערשטאג און מארגען פרייטאג 2-טער און 3-טער טאג
פון גרויסען

5-טען פּראגראם

קאנפערענסיע: וו. גאדיק
מיט אנטייל: אלא לילית, לוריע שפּינעל, וו. גאדיק, ש. לאנדוי, י. סטרוגאטש, י. מאנסדארף, נ. מעלניק, מ. פּאטאשינסקי, ח. פּאזנאנסקי א. א. ג.

קינסטלערישע לייטונג: משה ארצישעווסקא
ליטעראַרישע לייטונג: משה בראָדערזאָן,
מוזיקאלישע לייטונג: הענעך קאָן.
דעקאראַט. לייטונג: פּרץ קליינמאן,
כאָרעאָגראַפיע: אלא לילית,
דירעקציע: י. דאנציגער.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

נייער פאהר-פלאן

פון 15 מאי 1927 ביז'ן 1 סעפטעמבער.

לאדז—פאבריקס-וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
[illegible] (ביינאכט)	1.40	קאלושקי (ביינאכט)	1.55
ווארשא (שנעל-צוג)	7.50	ווארשא	4.40
קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	9.05	קאלושקי	7.21
טאמאשעוו (דורך גאלקובעק — סלאַטיני)	9.30	קאלושקי	8.15
קאלושקי (פון 1 יוני—1 סעפּט.)	10.35	טשענסטאכאוו	9.35
קאלושקי	11.50	ווארשא	10.40
ווארשא	14.25	קאלושקי (פון 1 יוני—15 סעפּט.)	12.35
ווארשא	15.20	סקארזשיסקא	13.25
טשענסטאכאוו	16.25	ווארשא	14.40
קאלושקי	18.05	ווארשא	16.38
ווארשא (שנעל-צוג)	18.55	טאמאשעוו	19.55
סקארזשיסקא	19.10	קאלושקי	20.25
ווארשא	20.10	קאלושקי	22.15
קאלושקי	23.45	ווארשא (שנעל-צוג)	22.45
		קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	23.20

לאדז—קאלישער וואקזאל.

נעהען אב קיין:		קומען אן פון:	
אסטראָוו (ביינאכט)	2.01	ווארשא (ביינאכט)	1.46
ווארשא	3.14	אסטראָוו „	2.59
ווארשא (שנעל-צוג)	6.41	פּאריז—בערלין (שנעל-צוג)	6.33
ווארשא	7.14	קראקא	6.38
פּויזן	8.00	פּויזן	6.59
קאלושקי	8.10	לאוויטש	7.43
קוטנע	9.08	קוטנע	8.43
פּויזן	12.57	אסטראָוו	8.53
בערלין—פּאריז (לוקסוס)	13.04	ווארשא	10.39
ווארשא	13.15	לעמבערג	10.40
ווארשא	13.47	ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיט-וואך, פרייטאג)	11.58
קוטנע	14.10	ווארשא	12.44
לעמבערג (דורך סקארזשיסקא)	15.25	פּויזן	13.32
שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	16.40	קוטנע	13.45
אסטראָוו	18.35	קאלושקי	18.05
ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיט-וואך, פרייטאג)	19.13	פּויזן	18.40
לאוויטש	19.38	פּאריז—בערלין (לוקסוס)	19.05
קוטנע—דאנציג	20.15	קוטנע	20.13
קראקא (דורך ראקישין)	20.35	ווארשא	21.13
פּויזן	21.58	קוטנע	22.05
בערלין—פּאריז (שנעל-צוג)	23.14	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	22.10
קוטנע	23.58	ווארשא (שנעל-צוג)	23.06

יודיש מעדעל מיידט אוים דעפארטירונג דורך אויסלעג'נעו זיך לייענעו און שרייבען אין 25 טעג.

בוקארעשט. (י.ט.א.) צירקעל לעדער־גאן, א יונגע עמיגראנטין, וועלכע איז מיט עטליכע וואכען צוריק אחערגעקומען און וועלכע איז פון די אימיגראנץ־בעאמטע פעראורטיילט געוואָרען אלס אנאלפאבעט און האָט געזאָלט צוריקגעשיקט ווערען, האָט געמאכט א זיג דער־מיט, וואָס זי האָט אין די 25 טעג וואָס זי האָט געדאַרפט וואַרטען אויף דער שיף, זיך אויסגעלערנט אזוי גוט לייענען און שרייבען, אז זי האָט שוין איצט אויסגעהאלטען דעם עקזאמען, די אימיגראציע־בעאמטע האָבען איהר דערלויבט פערבלייבען אין לאנד.

אלעקסאנדרער רבי שליט"א מנחם־אבל געוועזן די אלמנה פון פערשטארבענעם ראמטאן קעניגסבערג.

(ג) די אלמנה און פאמיליע פון פער־שטארבענעם לאדזשער יודישען פאליטישער און ראמטאן שלמה אהרן קעניגסבערג ז"ל האָט געמעטען מנחם־אבל געוועזן דער אלעקסאנדערער רבי שליט"א ווי אויך זיין ברודער און א ריזע אנדערע אנגעזעהענע חשובים, לאמדנים און ראמטאנים נאך פון אנדער שטאָט.

אין ליטע וועלען אויפלעבען "קאוויאנער רבנים".

קאוונא. (י.ט.א.) דער רעגירונגס פאר רעליגיעזע ענינים בעם אינערן מיניסטעריום האָט ערקלערט, אז באלד נאך די הצהלען פון די בית־מדרש־גבאים וועט אין ליטע אויך רעגולירט ווערען די רבנים־פראגע אין הסכם מיט'ן רוסישען געזעץ, ד. ה. אז עס וועלען חוץ דער אמגעפיהרטע ווערען "קאזיאנע רבנים", אלס קאזיערטע רבנים און די איצטיגע רבנים וועלען פערלירען אלע רעכט און וועלען זיין בלויז "דוכאוונע רבנים".

—0—

דראמאטורג און־טער'ן חשד צו האבען ערמאָרדעט זיין פריינד.

דער בעקאנטער אמעריקאנישער שרייבער לעאנארד קלין, מחבר פון פיל טעאטער־שטיק, וואָס האָבען אין אמעריקא גרויס ערפאלג, איז ארעסטירט געוואָרען אונטער'ן פערדאכט צו האָבען דערשאָסען בעת א קריגעריי זיין פריינד אלפרעד אירווין.

אירווין'ען האָט מען געפונען אין קלין'ס הויז מיט א וואונד אין בויך. דער שאָס איז אפגעגעבען געוואָרען פון א יעגער־ביקס, וואָס איז געווען געלאדענט מיט שרויט. דער קערפער פון אומגליקליכען איז געוועזן שטארק בעשעדיגט. אירווין האָט נאך פערמאגט אזוי פיל כח, כדי צו קענען דערצעהלען פאר'ן אויספארשונגס־ריכטער, אז די ביקס האָט צופעליג אויסגעשאָסען און ווייטער האָט ער זיך אפגעזאָגט צו געבען ערקלערונגען.

די כירורגען, וואָס האָבען ערטיילט הילף דעם פערוואונדעטען, האָבען זיך ארויסגעזאָגט דערפאר, אז א בלוט־טראנספוזיע קען אירווין'ען ראטעווען. קלין האָט זיך ערקלערט גרייט אפצוגעבען א ליטער בלוט, כדי צו ראטעווען דעם פריינד.

מען האָט די טראנספוזיע טאקי דורכגעפיהרט אבער עס האָט קיין פעולה נישט געהאט. נאך א צוויי־שעה'דיגער אגאניע איז ער געשטאָרבען.

די ביז־איצטיגע אויספארשונג האָט נאך נישט בעוויזען צו ווארפען קיין ליכט אויף עס דער געהיימניספולער געשיכטע. עס איז בלויז געלונגען פעסטצושטעלען, אז מיט א וואך צוריק איז צווישען אירווין'ען און קלין'ען אויסגעבראכען א שטארקע קריגעריי, די סבה פון וועלכער עס איז אונבעקאנט.

דער ליטעראט איז דערווייל ארעסטירט, הגם ער לייקענט, ער זאָל האָבען בכיון דערשאָסען זיין פריינד.

—0—

גארטען פון רעסטאראן „TIVOLI“ פּזשעיאזד 1

הויז פון וועבער־מייסטער.

קאנצערט פון ארקעסטער פון 28. שיסער־פּולק אונטער דער לייטונג פון קאר. מ. לעווינסקי

אויסוואהל פון ס'יזאן־נייהייטען. אנהייב פון קאנצערט 8 א זייגער אווענד. איינגאנג 50 גראשען. אויסגעצייכענטע קיך.

בעקאנטמאכונג.

דער פעראיין „לינת אורחים“ אויפ'ן נאמען פון משה דוד שעפנער, פעטריקאווער 59, מאכט בעקאנט, אז היינט, דאנערשטאג דעם 26־טען מאי ד. י. 7 א זייגער אווענד קומט פאר די פארזעצונג פון די אלגעמיינע יעהרליכע

גענעראל = פערזאמלונג,

וואָס איז פערגעקומען דעם 6. מערץ 1927 אין אייגענעם לאקאל, מיט פאלגענדען טאג־ארדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון א פרעזידיום, 3) קאסע־ און טעטיגקייטס־בעריכט, 4) בעריכט פון די רעוויזיאנס־קאמיסיע, 5) בעשטעטיגען דעם בודזשעט פון 1927, 6) אויסבעסערן איינצע פאראגראפען פון די סטאטוטען, 7) וואהלען פון א פערוואלטונג מיט א רעוויזיאנס־קאמיסיע, 8) פרייע פארשלאגען.

בעמ.: פאר אנדערע אגענסען זענען מיר נישט פעראנטווארטליך.

די קאנצעלאריע איז טעטיג טעגליך פון 8—10 אווענד.

אייניגע פאבריקס־לאקאלן

אין צענטרום פון דער שטאָט ווי:

13.95 mtr.	X 28.50	(1
15 „	X 12.20	(2
13 „	X 12.20	(3
2.60 „	X 12.40	(4
6	X 5	

פון זאפארט צו פערמיטען. אפערטען אונטער „A.S.S.“ אבצוגעבען אין אדמ. פון דער צייטונג

נאך נישט געוועזענע געלעגענהייט

א הויז בעשטעהענד פון אייניגע שטובען מיט א אסטאל, רעמיזע, שאפעס געשייגענע אויף אנ'אויסגעצייכענטער לאגע אויף קאפערניק 18 צו פערמיעטען פאר ו פאר"ס, רעפ"ערמעטען קענען זיך מעלדען

A. MILLER i S-ka Przejazd 4.

בעקאנטמאכונג:

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז היינט דאנערשטאג ד. 26 מאי קומט פאר אין „לינת אורחים“ פעטריקאווער 59

די גענעראל = פערזאמלונג

וועגען ענדערן איינגע סטאטוטען. — גרינדער און מיטגלידער וועלכע האָבען מיט פיל מיה געארבייט בעים גרינדען דעם אויבענדערמאנטען פעראיין ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען.

א גרופּע מיטגלידער.

וויכטיג פאר דאמען!

מארגען פרייטאג ד. 27 מאי ווערט געעפענט אנ'ערשטקלאס. פריזיר־אנשטאלט פאר דאמען און הערען — פיעטריקאווער 4

וועלכער ווערט געפיהרט דורך ערשטקלאס. פאכמענישע קרעפטען מיט'ן אנטייל פון די געקענטעסטע מיטארבייטער פון דער פירמע „Józef i Stanisław“ יאן און זאפיא — אויסגעצייכענטער מאניקיור, — עלעקטרישע מאסאזשען, —האר־פארבען אויף א לאַנג קאלירען (L'oreal-henné). און עס ווערט אויסגעפיהרט אלערליי ארבייט וואָס געהערט אריין אין געביט פון פריזירעריי.

מיט אכטונג

JAN DUDZIAK.

ספּארט־וואגעו 40 זל.

קינדער־בעט מיט ניקל און שטעק, מאטראץ — 65.—

מאטראץ. בעצאלט מיט א שטעקע — 80.—

פארעם איבעראל! די גאראנטירטע פעלד־בעטען מיט דער פירמע

„PALMA-PATENT“

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85

הורט. פאר רעיזענדע גאראנטירט. דעטייל.

אויך גינסטיגע בעדינגונגען

[illegible]

סענסאציע! סענסאציע

בעריהמטער פאטאגראף־קינסטלער, פיהרט אויס פאטאגראפיעס אהן קאנקורענץ!

יעדע פאטאגראפיע איז א קונסט־בילד!

ספעציאליסט פון קינדער־אויפנאהמען נעמט אן אלערליי בעשטעלונגען און קומט צו די קליענטען א היים. די אויפנאהמען ווערען אויסגעפיהרט דורך א אפאראט פון דער גרעסטער טיכניק ביי ד ר מיטהילף פון קינסטליכען ליכט. א חוץ דעם ווערען אויסגעפיהרט אלערליי אויפנאהמען ווי: פארטרעטען, חתונות, פארעס, טעאטער און מצבות־אויפנאהמען אויך בעשטעלונגען אויף ארויס־צופאהרען. דאס וועטער און די צייט פון טאג שטערט נישט צו די אויפנאהמען. נישט קוקענדיג אויף דער גרויסער בעקוועמליכקייט זענען די פרייזען זעהר צוגענגליך. בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פון 8 זייגער 10 פריה ביז 3 נאכט.

זאוואדזקא 39, 3־טער שטאק, אפיציגע ביי הערשאפט סאאור.

גוט און ביליג! גוט און ביליג!

אלאקאל

אויף א פאטאגראפישע אנשטאלט וועל איך אבערטען. צו ערפאהרען פלינארסקא 25 (וואוינונג 22). 2. שטאק, ה. 6. פון 4—2.

אמת וצדק נתו לכת'יב!

אזוי ווי עס איז געוועזען פערעפענטליך אין די צייטונגען, אז אייניגע קצבים האָבען זיך אויסגעדריקט, אז די מנקרים טרייבערן נישט דאָס פלייש, שטעלען מירפעסט, אז ביי די, וואָס האָבען דאָס געזאָגט, און נאך ביי עטליכע קצבים טרייבערן מיר נישט און דאָס איז נישט אונזער שולד, נאָר צום בעדויערען איז דאָס די שולד פון די קצבים. זיי לאזען נישט טרייבערן, דערפאר, ווייל דאָס פלייש, וואָס דער מנקר טרייבערט פון איין זייט פלייש, בעטרעפט מעהר ווי זיי צאהלען דעם מנקר א גאנצען חודש. דעריבער קאָן מען פערשטעהן פארוואָס זיי זענען געגען די מנקרים. דאגעגען שטעלען מיר פעסט, אז אויסער די עטליכע קצבים טרייבערן מיר יא אזוי ווי מען ברויך על פי דין, לכן זענען מיר מודיע די בעפעלקערונג, אז ווער עס וויל נישט נכשל ווערען אין מאכלות אסורות זאָל זיך פרעגען ביים דעם מנקר, פון וועלכע יאטקע ער קויפט און אויב דער קצב לאָזט אלץ טרייבערן.

ועד המנקרים דפה לאדז.

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, סעלפען, ניי־מאשינען, גארדעראבען א.ז.וו. צאהלט די העכסטע פרייזע

א. ווייצמאן נארוטאוויטש 19 (רזיעלנא)

אין מעבעל־געשעפט (פריוו.־וואינ.) שענקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג פערט. גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

פאר 3 זל. עלעקטרישע ליכט אין שטוב

קען יעדער בעקומען אויסצוצאה־לען חשבונאליך פאר יעדען מ.

פ. לעווין, קאנסטאנטינער 58,

פראנט־פארטער.

בעמ. עלעקטרישע לאמפען און גאז־טאפקעס מיט 25% ביליגער פון אנדערע.

קאנצעסירט דורך דער לאדזער עלעקטראוניע.

Cierpienia płuc i gardła

Pouczającą broszurę № 11 bezpłatnie wysyła Dr Hugo Caro, G. m. b. H., Gdańsk

לעזט און אבאנירט
— דאָס —
„לאדזער“
טאגעבלאט.

Wąsy u pań

szpetne owłosenie na rękach i nogach niszczy „Antarin“. Wypróbowany ze znakomitym skutkiem Cebulki włosowe powoli zamierają. Zł. 8. Dr. Caspary & Co, Gdańsk. 1650

שטעטישע קונסט־גאלעריע שיענקיעוויטש־פארק

צענטראלער פוילישער גערטנער־פערבאנד (אבטיילונג אין לאדז).

ערעפנט איין פון 21. ביזן 28. מאי ד. י. א

יובילעאום־אויסשטעלונג

פון קונסט־בלומען

35־יעהריגע ארבייט אויפ'ן געביט פון בלומען־בעצירונג פון

Wojciech Salwa.

גערנווילליג ווערט אבגעטויט

יעדעס טיפע געפיהל פון סימפאטיע אדער ליבע צו זיך אליין אויב מען נעמט נישט אן בעצייטענס קיין מיטלען געגען אונאנגענעהמען גערוך פון מויל, וועלכער ווערט נאָר בעזייטיגט דורך

FERMENTINA

דער בעסטער מיטעל געגען שלעכטען ריח פון מויל.

פערמענטינא קאנסערווירט די ציינער, שטארקט די דזיאסנעס, בעזייטיגט דעם שלעכטען ריח פון מויל און מאכט דעם מויל אנגענעהם.

הויפט־סקלאד אויף פוילען: ROMAN WŁODARSKI WARSZAWA, Lubieckiego 5

צו בעקומען אין אלע אפטייקען, אפטייק־סקלאדען און פארפומעריע־געשעפטען. פרייז זל. 2.75 פאר שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דארף מען זיך ווענדען צום הויפט־סקלאד אויף פוילען. פאר קונים פון דער פראווינץ ווערט ארויס־געשיקט נאכ'ן בעקומען פאראויס 3 זל. אדער 3.50 אויף א נאכנאהמע. היט זיך פאר פעלשונגען!

פערטרעטער אויך בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערט געוואונשען.

פערקויפערינס

ווערען געזוכט. צו מעלדען זיך אין פעראיין „קאושעלעק“ שיענקיעוויטשא 8/5

האנד־שטיקערינס

אזשורען, סאלעדא און מאשין־נייטאָרינס ווערען געזוכט. וואכענטיג 25 זיסקינד.

לעטשניצע

17 זגערסקא 17, טעל. 16-33.

אלערליי קראנקהייטען ווערען באהאנדעלט דורך פאכציגע ליסטען־דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אווענד. — מאסאזש, עלעקטריזאציע, באקען־שטעלען, קינסטליכע בערגזאַן־בעשטראלונגען, אימפונגען געגען שקארלאטינע.

אבאנאמענטס־פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר. אנאנסען־פרייז: פאר א מילימעטער־שורה פאר'ן טעקסט 16 גר., פרייטאג 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גר., נאכ'ן טעקסט 12 גר., פרייטאג 18 גר. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאָט—מיט 50% טייערער. פון די פרייזען ווערן ניט ארויסגעגעבען קיין ראבאט.

Redaktor-wydawdca E. Hamburski.

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 16.